

**KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG**

1026 Budapest, Riadó u. 5.

1525 Pf.: 166.

Tel.: 06-1/882-8594, fax: 06-1/882-8593

Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Az ügy iktatószáma: D.2/17/2019.

A tanács tagjai: Dr. Virágh Norbert közbeszerzési biztos, az eljáró tanács elnöke, Bán János közbeszerzési biztos, Dr. Szathmári Réka közbeszerzési biztos

A kérelmező: Salisbury Kft.
(Budaörs, Víg u. 57.)

A kérelmező: WEST HUNGÁRIA BAU Kft.
(Biatorbágy, Vendel Park, Huber u. 1.)

A kérelmező: Leveller Kft.
(Budapest, Prielle Kornélia u. 19-35. F. ép. 2/24.)

A kérelmezők képviselője: Demeter Ügyvédi Iroda
Dr. Demeter István ügyvéd
(Miskolc, Arany János tér 1. F. lh. III/9.)

Az ajánlatkérő: Ferenczy Múzeumi Centrum
(Szentendre, Fő tér 2-5.)

Az ajánlatkérő képviselője: Dr. Tóth Csaba
felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

A közbeszerzés tárgya, értéke: Régészeti szolgáltatások (hivatkozási szám: EKR000332372018) - 290.000.000.-Ft

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) a Közbeszerzési Hatóság nevében meghozta az alábbi

H A T Á R O Z A T – ot.

A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelemnek részben helyt ad, és megállapítja, hogy az ajánlatkérő a 8. kérelmi elem tekintetében megsértette a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 73. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 72. § (3) bekezdését, ezért az ajánlatkérő eljárást lezáró, és azt követően hozott valamennyi döntését megsemmisíti.

A Döntőbizottság az 1-3. és az 5-7. kérelmi elemet elutasítja.

A Döntőbizottság a 4. kérelmi elem tekintetében a jogorvoslati eljárást megszünteti.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 3.000.000.-Ft, azaz hárommillió forint bírságot szab ki.

A Döntőbizottság felhívja az ajánlatkérőt, hogy a bírság összegét a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a Közbeszerzési Hatóság Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01040360-00000000 számú központosított beszedési számlájára átutalással teljesítse.

A Döntőbizottság kötelezi az ajánlatkérőt, hogy a határozat kézbesítésétől számított 8 napon belül fizessen meg a kérelmező részére 42.857.-Ft, negyvenkétezer-nyolcszázötvenhét forint igazgatási szolgáltatási díjat és 50.800.-Ft, azaz ötvenezernyolcszáz forint ügyvédi munkadíjat, mint további eljárási költséget.

A Döntőbizottság felhívja a Közbeszerzési Hatóság Titkárságát, hogy a határozat kézbesítésétől számított 8 napon belül fizessen vissza a kérelmező részére 500.893.-Ft, azaz ötszázezer-nyolcszázkilencvenháromezer forint igazgatási szolgáltatási díjat.

A jogorvoslati eljárás során felmerült további költségeiket az ügyfelek maguk viselik.

A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

A határozat jogorvoslati eljárást megszüntető rendelkezése ellen a határozat kézbesítésétől számított nyolc napon belül közigazgatási perben kereseti kérelem terjeszthető elő. A határozat érdemi része ellen a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási per indítható annak kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. A keresetlevelet Fővárosi Törvényszékhez címezve, de kizárólag a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására/közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya.

I N D O K O L Á S

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. Az ajánlatkérő a Kbt. Második Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított a fent meghatározott szolgáltatás megrendelésére, melynek 2018. augusztus 7-én feladott ajánlati felhívása (a továbbiakban: felhívás) 2018. augusztus 8-án jelent meg az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2018/S 151-347252 számon.

Az ajánlatkérő a felhívást egy alkalommal módosította, a módosításról feladott korrigendum 2018. szeptember 4-én jelent meg az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2018/S 169-385549 számon.

Az eljárás az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben, a fent megjelölt azonosítószámon került lefolytatásra.

2. Az ajánlatkérő a módosított felhívás II.2.4) pontjában az alábbiak szerint ismertette a közbeszerzést:

„Ajánlatkérő illetékességi területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény szerint megelőző régészeti feltárások során régészeti feladatellátáson belül a fenti törvény 7. § 27. pontja szerint régészeti bontómunkák elvégzése. Az elvégzendő feladatok különösen az alábbiakat foglalják magukban:

— kijelölés,

- bontás,
- földszállítás,
- eseti jellegű kézi munkák,
- őrzés,
- ásatási bázishoz konténer biztosítása.

Nem része viszont jelen közbeszerzési eljárásnak a feltárásvezetés, a geodéziai és a térinformatikai feladatok, a régészeti feladat-ellátás részét képező feltárás-dokumentálás és a régésztechnikusi feladatok ellátása.

A fenti beruházásokhoz kapcsolódó megelőző régészeti feltárások elvégzése egyedi megrendelések alapján a keretszerződés szerint, amennyiben a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény régészeti feltárásra kötelezi a beruházást végzőt. A régészeti feltárással érintett terület nagysága, elhelyezkedése, a terepi és időjárási körülmények, valamint az elvégzendő feladat szakmai szempontjainak figyelembevétele, a teljesítés szakaszolása, minden esetben az egyedi megrendelésekben kerül meghatározásra.

Az érintett terület nagysága: 300 000 m².

Keretösszeg: nettó 290 millió HUF.”

3. A felhívás II.2.5) pontja szerint az értékelési szempontok a következők voltak:

„Minőségi kritérium - Név: Foglalkoztatott hátrányos helyzetű munkavállalók száma (max. 4 fő) / Súlyszám: 5

Ár - Súlyszám: 95”

4. A felhívás II.2.7) pontjában az ajánlatkérő a szerződés időtartamát az alábbiak szerint határozta meg:

„kezdés: 08/10/2018, befejezés: 07/10/2020. A szerződés meghosszabbítható: nem.”

5. A felhívás II.2.14) pontja szerint a szerződés teljesítésére irányadó a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet.

6. Az ajánlatkérő a felhívás VI.3) pontjának 12. alpontjában az alábbiakat rögzítette:

„A II.2.5) pontban szereplő „Az elvégzendő feladatokhoz kapcsolódó egységárak” (Ajánlati ár) értékelési részszerzőponthoz tartozó alszempontok és azok súlyszámai a következők:

- Régészeti bontómunka régészeti lelőhelyen (Ft/m²) - súlyszám: 60,
- Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra) - súlyszám: 20,
- Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra) - súlyszám: 10,
- Terepi munkabázis kialakításához konténer biztosítása (Ft/nap) - súlyszám: 5.”

7. Az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentum (a továbbiakban: dokumentáció) I/7.10. pontjában előírta, hogy „A Kbt. 73. § (4) bekezdés értelmében a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen az ajánlat különösen, ha nem felel meg azoknak a környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek, amelyeket a jogszabályok vagy kötelezően alkalmazandó kollektív szerződés, illetve a Kbt. 4. mellékletben felsorolt környezetvédelmi, szociális és munkajogi rendelkezések írnak elő. A Közbeszerzési Hatóság – a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által minden évben rendelkezésére bocsátott adatszolgáltatás alapján – tájékoztatást tesz közzé honlapján a Magyarországon egyes ágazatokban alkalmazandó kötelező legkisebb munkabérről. Az ajánlattevőnek nyilatkoznia kell, hogy az ajánlattétel során figyelembe vette azokat a környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeket, amelyeket a jogszabályok vagy kötelezően alkalmazandó

kollektív szerződés, illetve a 4. mellékletben felsorolt környezetvédelmi, szociális és munkajogi rendelkezések írnak elő.”

8. Az ajánlatkérő a dokumentáció I/12.1. pontjában előírta, hogy „Ajánlatkérő felhívja az ajánlattevő figyelmét, hogy az (ár)ajánlatát jelen Dokumentáció részét képező közbeszerzési műszaki leírásnak megfelelően kell megtennie. Az értékelésre kerülő díjakat az ajánlattevőknek úgy kell megállapítaniuk, hogy azok az eljárás során felmerülő költségre, különös tekintettel a szerződés teljesítésének személyi és tárgyi feltételeinek biztosítására fedezetet nyújtsanak.”

9. Az ajánlatkérő a dokumentáció I/14.6. pontjában az értékelési rész- és alszemponthoz és súlyszámaikat az alábbiak szerint részletezte:

Részszerzőpontok	Súlyszám
1. Az ajánlati ár (az elvégzendő feladatokhoz kapcsolódó nettó, egységárak)	95
1.1. Régészeti bontómunka régészeti lelőhelyen (Ft/m ²)	60
1.2. Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra)	20
1.3. Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra)	10
1.4. Terepi munkabázis kialakításához konténer biztosítása (Ft/nap)	5
2. Foglalkoztatott hátrányos helyzetű munkavállalók száma (max. 4 fő)	5

10. Az ajánlatkérő a dokumentáció IV. fejezeteként bocsátotta rendelkezésre a műszaki leírást (feladat-meghatározást), mely egyebek mellett az alábbi rendelkezéseket tartalmazta:

„Ajánlatkérő illetékességi területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény szerinti megelőző régészeti feltárások során régészeti feladatellátáson belül a fenti törvény 7. § 27. pontja szerinti régészeti bontómunka végzése, melynek keretében a következő munkákat kell teljesíteni:

Kézi felülettisztítás (kézi nyésés)

A felület régészeti érintettségének tisztázása érdekében lapáttal végzett nyésés, illetve a régész által meghatározott objektumok környezetének nyésése lapáttal vagy horolóval azokon a helyeken, ahol a gépi nyésés az objektumok veszélyeztetettsége miatt nem folytatható, vagy az időjárás miatt a felülettisztítás ismétlése szükséges.

Kijelölés

Régészeti objektumok körvonalainak kijelölése ásóval vagy kéziszerszámmal a régész vagy technikus vezetésével.

Bontás

- Az ásatásvezető által kijelölt metszetek és/vagy objektum kerítővonalak mentén történő részleges vagy teljes bontás, továbbá metszet kialakítása kézi bontószerszámokkal (ásó, lapát, kézi horoló, malteroskanál, spakli, stb., melyek helyes és a helyzethez illő használatáról a régész vagy a technikus ad felvilágosítást).
- A metszetre vagy teljes egészében bontott objektumok fotózásra, rajzolásra történő előkészítése, tisztítása, söprése seprűvel, ecsetekkel, továbbá hasonló módszerrel nagyobb feltárási felületek előkészítése régészeti összefüggések dokumentálására.
- Az objektumokból előkerülő leletanyag precíz gyűjtése az erre rendszeresített tárolórekeszekben, különös figyelemmel arra, hogy az egyes objektumok leletanyaga ne keveredjen.

- A régész utasításai alapján a megjelölt objektumokból természettudományos vizsgálatokra történő földminta vételezése, zsákokban történő elhelyezése.

Földszállítás

A régészeti jelenségekből kitermelt föld elszállítása talicskával a régész által előzetesen kijelölt depóniába.

Eseti jellegű kézi munkák

Közreműködés az ásatási tábor kialakításában, illetve bontásában. Az előkerült leletanyag szállításának segítése, raktárban történő elrendezése. Az ásatásvezető által kijelölt objektumok védőtakarásának elkészítése a munkaidő végén, illetve ezek lebontása a munkaidő kezdetén. Eső után szivattyúzás, az ásatási felszín helyreállítása, az objektumok tisztítása, takarítása. A talajvízszint alá mélyülő objektumok bontásának segítése folyamatos szivattyúzással. Leletanyag mosása, tisztítása.

Őrzés

Szükség esetén a feltárási terület, az ott elhelyezett gépek, felszerelések és leletek őrzése terepi munkára alkalmatlan időjárás esetén, illetve a munkavégzési időn túl a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően.

Munkabázis

Ásatási bázishoz konténer biztosítása. A földmunkát végzők számára a higiénias, egészségügyi és szelektív hulladékgyűjtési feltételek biztosítása. Az ásatási tábor felállítása, bontása és pakolási munkák ellátása.

A beruházásokhoz kapcsolódó megelőző régészeti feltárások elvégzése egyedi megrendelések alapján a keretszerződés szerint, amennyiben a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény régészeti feltárással kötelezi a beruházást végzőt. A régészeti feltárással érintett terület nagysága, elhelyezkedése, a terepi és időjárási körülmények, valamint az elvégzendő feladat szakmai szempontjainak figyelembevétele, a teljesítés szakaszolása, minden esetben az egyedi megrendelésekben kerül meghatározásra.”

11. A 2018. szeptember 17-ei ajánlattételi határidőig ajánlatot tettek a kérelmezők, mint közös ajánlattevők (a továbbiakban együtt: kérelmező), a Marotinvest Kft. és Szubsztancia Kft. közös ajánlattevők (a továbbiakban együtt: I. r. egyéb érdekelt), a Mecenatura Bt. (a továbbiakban: II. r. egyéb érdekelt), az Ex Voto Régészeti Kft., a PLATINA-BAU Zrt., valamint a Scordiscus Szolgáltató Kft.

12. A kérelmező, illetve I. és II. r. egyéb érdeelt az ajánlati ár egyes alszempontjaira a következő megajánlásokat tették:

Kérelmező

Régészeti bontómunka régészeti lelőhelyen (Ft/m ²)	1250
Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra)	2400
Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra)	1350
Terepi munkabázis kialakításához konténer biztosítása (Ft/nap)	2900

I. r. egyéb érdekelt

Régészeti bontómunka régészeti lelőhelyen (Ft/m ²)	990
Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra)	1000
Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra)	900

Terepi munkabázis kialakításához konténer biztosítása (Ft/nap)	500
--	-----

II. r. egyéb érdekelt

Régészeti bontómunka régészeti lelőhelyen (Ft/m ²)	1020
Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra)	1900
Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra)	600
Terepi munkabázis kialakításához konténer biztosítása (Ft/nap)	1500

13. Az ajánlatkérő 2018. október 18-án a Kbt. 72. § (1) bekezdése alapján az alábbi tartalmú indokoláskérést bocsátotta ki az I. r. egyéb érdekelt részére:

„ ... az ajánlattevőnek szövegesen ismertetnie kell, be kell mutatni, hogy a teljesítéshez szükséges előmunka-ráfordításnak mekkora a költségigénye (pl. munkabérek, esetleges bérpótlékok, járulékok, közterhek), továbbá a szerződés teljesítéshez szükséges eszköz- és anyagköltségeket, figyelemmel az Ajánlati dokumentáció Műszaki leírásában (Feladat-meghatározásában) foglaltakra, valamint a felmerülő egyéb költségekre (pl. a munkavállalók szállítása).

Kérjük az indokolást, számításokat dokumentumokkal is támasszák alá.

Az ajánlati ár megalapozottságának indokolása körében az ajánlattevőnek ki kell térnie teljesítés gazdaságosságának bemutatására is.

Az indokolással érintett értékelési szempontok:

Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra),

Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra),

Terepi munkabázis kialakításához konténer biztosítása (Ft/nap).”

Az ajánlatkérő szintén 2018. október 18-án a fentiekkel egyezően hívta fel árindokolásra a II. r. egyéb érdekeltet a „Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra)” és a „Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra)” szempontok tekintetében.

14. Az I. r. egyéb érdekelt 2018. október 25-én nyújtotta be árindokolását, melynek utolsó bekezdése a következőket tartalmazta:

„Tekintettel az adatok természetére kérném a fenti adatokat titkosan kezelni, melyet a feltöltés során is jelezni fogok, amennyiben az EKR rendszere azt ebben az esetben is lehetővé teszi.”

15. A II. r. egyéb érdekelt a 2018. október 26-án benyújtott árindokolásában a „Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra)” szemponttal kapcsolatosan előadta, hogy az őrzést 10 alkalmazott fogja végezni, akik jövedelme nem ebből a bevételi forrásból származik. Kifejtette, hogy fejenként heti kétszer nyolc órában fogják végezni a feladatot, így megoldható a szükséges pihenőidő biztosítása. Rögzítette, hogy a fentiek okán a munkavállalók részére csak időarányos bérpótlékot kell számfejteni. Meghatározta az egy hónapban szükséges őrzési óraszámot, amiből adódott a bevételi oldal. A kiadási oldalon számolt munkavállalónként 50%-os bérpótlékkal, adókkal, útiköltséggel. Kimutatta, hogy a bevételi oldal több, mint a kiadási oldal.

16. Az ajánlatkérő 2018. november 30-án a Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján kiegészítő árindokolást kért az I. és II. r. egyéb érdekelttől.

Az I. r. egyéb érdekelttől következőket kérte:

„Ajánlatkérő a Kbt. 72. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel azt kérte, hogy

- Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra),
- Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra),
- Terepi munkabázis kialakításához konténer biztosítása (Ft/nap)

tevékenysége tekintetében adjon árindokolást.

Általánosságban megállapításra került, hogy a közös ajánlattevők nevében közös ajánlattevők vezetője a Marotinvest Kft. adta meg az indokolást. A közös ajánlattevők által benyújtott közös ajánlattevői megállapodás szerint a közös ajánlattevők között a munkamegosztás, az elszámolás, az együttműködés 50-50%-os.

A fentieknek semmilyen nyoma nem fedezhető fel az árindokolásban.

Erre tekintettel kérjük, hogy az árindokolást olyan módon dolgozzák át (figyelembe véve jelen kiegészítő indokolás kérésben foglaltakat is), hogy minden költségnél, feladatnál, stb. vegyék figyelembe a közös ajánlattevői megállapodásban foglaltakat.

A fenti általános megállapítás mellett ajánlatkérő az alábbiakat észrevételezi:

A „ Régészeti bontómunka történeti városmag területén” esetében élőmunka-ráfordítás költségénél kizárólag az alkalmi munkavállalók költségével számol, azonban a feladatellátáshoz kapcsolódik szervezési, irányítási, adminisztratív tevékenység is, aminek szintén van bérköltsége. Nem világos, hol szerepelteti ezeket a költségeket az ajánlattevő.

Tervezi-e olyan munkavállaló bevonását a szerződés teljesítésébe, aki a munkákat a helyszínen irányítja. Ha igen, az ő bérköltsége hol szerepel?

A munkabérek számfejtésének költségével kalkulált-e az ajánlattevő, ha igen, ez hol szerepel az indokolásban. Hol szerepelnek a fentiek járadék-költségei?

Az indokolás szerint anyagköltséggel nem számolt az ajánlattevő, arra hivatkozással, hogy azt mindenki hozza magával. Egyéb dologi költségek azonban megjelenhetnek, papír, irodaszer, telefon, internet-költség, közüzemi díjak. Alkalmi munkavállalókról beszél az indokolás, a munkaerő toborzás költségével számolt-e az ajánlattevő, ha igen, annak a költsége hol mutatható ki?

További hiányosságként tekint az ajánlatkérő arra, hogy a közteher megfizetése nem csupán a bérekhez kapcsolódóan jelenik meg, ajánlatkérő nem találja nyomát az iparüzési adó, társasági nyereségadó tételeinek.

Az indokolásban utal arra, hogy a munkavégzés helyszínén való megjelenés mindenkinek saját költsége, ugyanakkor a konténer biztosítása keretében utal személyszállító jármű meglétére. Kérjük, tegyék egyértelművé, hogy akkor az ajánlattevő fogja a munkavégzés helyére szállítani az alkalmi munkavállalóit, vagy sem. Ha a személyszállítást mégis az ajánlattevő biztosítja, kérjük, mutassák be, hogy a gépjárművezető bére hol került feltüntetésre.

A „ Régészeti lelőhely őrzése” esetében szintén csak az alkalmi munkavállalók költségével számol, azonban a feladatellátáshoz kapcsolódó szervezési, irányítási, adminisztratív tevékenység bérköltségét nem látja az ajánlatkérő. Nem világos, hol szerepelteti ezeket a költségeket az ajánlattevő.

A munkabérek számfejtésének költségével kalkulált-e itt is az ajánlattevő, ha igen, ez hol szerepel az indokolásban. Hol szerepelnek a fentiek járadék-költségei?

Az indokolás szerint anyagköltséggel nem számolt az ajánlattevő, s nem derült ki az indokolásból, hogy az őrzéssel összefüggésben felmerülhetnek-e dologi költségek (pl. papír, irodaszer, telefon, internet-költség, közüzemi díjak). Itt is alkalmi munkavállalókról beszél az indokolás, a munkaerő toborzás költségével számolt-e az ajánlattevő, ha igen, annak a költsége hol mutatható ki?

A közterhekként miként számolt az ajánlattevő ezen feladatok tekintetében?

Nem derül ki az indokolásból, hogy az ajánlattevő tervezett-e tartalékot (előre nem látható költségeket), illetve milyen hasznot kíván realizálni ezen tevékenység elvégzése során.

Az indokolásban e tekintetben is utal arra, hogy a munkavégzés helyszínén való megjelenés mindenkinek saját költsége, ugyanakkor a konténer biztosítása keretében utal személyszállító jármű meglétére. Kérjük, tegyék egyértelművé, hogy akkor az ajánlattevő fogja a munkavégzés helyére szállítani az alkalmi munkavállalóit, vagy sem. Ha a személyszállítást

mégis az ajánlattevő biztosítja, kérjük, mutassák be, hogy a gépjárművezető bére hol került feltüntetésre.

A „Terepi munkabázis kialakításához konténer biztosítása” tekintetében kérjük, hogy részletes számításokkal támasszák alá a szállítás költségeit, különös tekintettel arra, hogy az ajánlatkérő számára nem világos, hogy visszaszállítás költségeivel is számoltak-e, valamint a szállítást végző sofőr munkabére, a gépjármű üzemeltetésével, amortizációjával kapcsolatos költségek hol kerültek feltüntetésre.

Kérjük, azt is tegyék egyértelművé, hogy a konténer bérléséből hogyan származhat az ajánlattevőnek bevétele.

Kérjük tehát, hogy a Kbt. 72. § (3) bekezdésre tekintettel a kiegészítő indokolás körében a fentiekre adjanak választ, tájékoztatást, s igazolják, hogy a fenti feladatok az ajánlatban szereplő áron gazdaságosan elvégezhetők.”

A II. r. egyéb érdekelttől az alábbiakat kérte:

„Ajánlatkérő a Kbt. 72. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel azt kérte, hogy

- Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra),
- Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra)

tevékenysége tekintetében adjon árindokolást.

Általánosságban megállapításra került, hogy az ajánlattevő mindkét feladat tekintetében az indokolásban adókról és céges adókról beszél, de pontosan nem fejt ki azokat. Erre tekintettel kérjük, hogy részletesen fejtsek ki, hogy milyen és milyen mértékű adókkal számolt a szerződés teljesítésével összefüggésben. Számolt-e a munkáltatót terhelő szociális hozzájárulási adóval, munkavállalói járulékkal? Ha igen, milyen mértékben és ezek hol kerültek feltüntetésre az indokolásban.

Számolt-e az ajánlattevő a saját munkavállalókkal kapcsolatban felmerülő munkaegészségügyi szolgáltatás költségével, illetve a feladatellátáshoz kapcsolódó szervezési, irányítási, adminisztratív tevékenység, munkabér számfejtés bérköltségével. Ha igen, az indokolás mely részében.

Hol jelennek meg az indokolásban dologi költségek (pl. papír, irodaszer, telefon, internet-költség, közüzemi díjak)?

Az útiköltséggel összefüggésben az ajánlattevő utal arra, hogy saját gépkocsijait kívánja használni, kérjük, tegyék egyértelművé, hogy az ehhez kapcsolódó költségek: pl. üzemanyag, szervizelés, amortizáció hol jelennek meg az indokolásban.

Nem világos az ajánlatkérő számára, hogy az ajánlattevő tervezett-e tartalékot, illetve milyen hasznot kíván realizálni ezen tevékenység elvégzése során.

Kérjük tehát, hogy a Kbt. 72. § (3) bekezdésre tekintettel a kiegészítő indokolás körében a fentiekre adjanak választ, tájékoztatást, s igazolják, hogy a fenti feladatok az ajánlatban szereplő áron gazdaságosan elvégezhetők.”

17. Az I. r. egyéb érdekelt a 2018. december 7-én benyújtott kiegészítő árindokolásának 2. oldalán az alábbi nyilatkozatot tette:

„... a fenti közbeszerzési eljárás keretében benyújtott Árindokolással kapcsolatban az ajánlatkérő által megküldött indokoláskérésre a Kbt. 44. § (1) bekezdése alapján az alábbiak szerint kérem, hogy az általunk benyújtott és e kérelem mellékleteként csatolt „Árindoklást” üzleti titokként kezeljék.

Az „Árindoklás” üzleti titokként történő kezelését az alábbi körülményekkel indokoljuk:

1. a benyújtott Árindoklás részletesen tartalmazza árképzésünk metodikáját, struktúráját, és az alapjául szolgáló számításokat és üzleti adatokat;
2. az Árindoklásban feltüntetett számadatok, tételek a nyilvánosan közzétett adatokon túlmenően tartalmaznak olyan háttéradatokat, melyek közzététele nem kötelező;

3. az itt közölt adatok alkalmasak arra, hogy versenytársaink megalapozott következtetéseket vonjanak le árképzésünk tekintetében.

Mindezek nyilvánosságra hozatala, illetve illetéktelen harmadik személy tudomására hozatala ellentétes Társaságunk üzleti érdekeivel.”

18. A II. r. egyéb érdekelt a 2018. december 7-én benyújtott kiegészítő árendokolásában a „Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra)” alszempontról kapcsolatban előadta, hogy mivel az alkalmazottak jövedelme nem ebből a bevételi forrásból származik, így a munkaegészségügyi szolgáltatás költségét és a könyvelési díjat itt nem kell megjeleníteni. Előadta továbbá, hogy a régészeti lelőhely őrzése abban az esetben valósul meg, ha régészeti bontómunka történik, így a régészeti lelőhely őrzésénél a dologi (eszközök és anyagok, amortizációval együtt) költségek, valamint az adminisztrációs, szervezési, irányítási díjak, illetve a tartalékkeret is a régészeti bontómunka költségénél jelentkezik, tehát itt nem kell ezekkel az összegekkel kalkulálni.

19. Az ajánlatkérő 2018. december 10-én a Kbt. 44. § (4) bekezdése alapján az alábbi tartalmú hiánypótlási felhívást bocsátotta ki az I. r. egyéb érdekelt részére az árendokolása és kiegészítő árendokolása üzleti titokká nyilvánításának indokolásával kapcsolatban:

„Megállapításra került, hogy az ajánlattevő indokolása abból a szempontból általánosnak tekinthető, hogy nem tér ki részletesen arra, hogy az árképzés mások általi megismerése miért és pontosan milyen aránytalan sérelmet jelent a számukra.

Erre tekintettel kérjük, hogy a hiánypótlás részeként nyújtsák be a fentiek nyomán kiegészített indokolásukat az árendokolás üzleti titokká nyilvánítása tekintetében, vagy nyilatkozzanak arról, hogy az üzleti titokká nyilvánítást nem kívánják fenntartani.”

20. Az I. r. egyéb érdekelt az előző bekezdésben rögzített felhívásra vonatkozóan 2018. december 11-én a következő tartalmú hiánypótlást (indoklás-kiegészítést) nyújtotta be:

„A fenti adatok megismerése az alábbi okok miatt okozhat érdeksérelmeket társaságainknak: Az indoklásban közölt számadatokból könnyen lehet következtetni a konzorciumi tagok projektjeinek számára, meglévő vagy más módon rendelkezésre álló eszközparkunkra, HR gazdálkodás mikéntjére (a 2018. 12. 06-i indoklásunk tartalmazza), és munkaszervezésünk metodikájára.

Az éves projektszám megismerése alapján a konkurens ajánlatot tevők árbevétel adatokhoz (akár strukturált) juthatnak, melyek megismerése folytán árrés konklúziókat vonhatnak le cégeink e tevékenysége vonatkozásában. Továbbiakban a meglévő és az elkövetkező ilyen típusú munkáknál komoly versenyhátrányt jelent ezen áralkulációs adatok megismerése társaságainknak. Információink alapján más múzeumoknál is várhatóak hasonló kiírások.

A fenti indokok a régészeti bontó munka történeti városmag területén, régészeti lelőhely őrzés, valamint a területi munka bázis kialakításához konténer biztosítása tekintetében is érvényesek.

A fentieken túlmenően szeretném kijelenteni, hogy az indoklás tartalmaz olyan harmadik féltől származó dokumentumot, melynek nyilvánosságra hozatala számunkra tiltott.

Mindezek nyilvánosságra hozatala, illetve illetéktelen harmadik személy tudomására hozatala ellentétes Társaságunk üzleti érdekeivel.”

21. Az ajánlatkérő 2018. december 17. napján küldte meg az ajánlattevők részére az ajánlatok elbírálásáról szóló összegezt, mely szerint az eredményes eljárásban a kérelmező, az I., illetve a II. r. egyéb érdekelt egyaránt érvényes ajánlatot nyújtott be.

Az eljárás nyertese az I. r. egyéb érdekelt lett 9666,6 összesített pontszámmal, mely értéket a II. r. egyéb érdekelt ajánlata követte 8542,25 ponttal, míg a kérelmező ajánlata 6615,8 pontot kapott.

22. A kérelmező 2018. december 18-án iratbetekintést kérelmezett, melyben betekintést kért az I. r. egyéb érdekelt árandokolásába és kiegészítő árandokolásába, valamint konzorciumi megállapodásába.

Az iratbetekintésre 2018. december 19-én került sor, melynek során a kérelmező betekinthetett az I. r. egyéb érdekelt konzorciumi megállapodásába. Az iratbetekintésen az ajánlatkérő képviselője közölte, hogy az I. r. egyéb érdekelt az árandokolását és kiegészítő árandokolását üzleti titokká nyilvánította, így csak az üzleti titokká nyilvánítás indokolásába és annak hiánypótlásába (az indokolás-kiegészítésbe) engedett betekintést.

23. A kérelmező 2018. december 20-án terjesztette elő előzetes vitarendezési kérelmét, melyben az I. és II. r. egyéb érdekelt ajánlata érvénytelenné nyilvánítását, és annak megállapítását kérte, hogy a tárgyi közbeszerzési eljárás nyertese a kérelmező.

A vitarendezési kérelem 1. oldal utolsó bekezdése szerint „Kérelmező álláspontja továbbá, hogy a Mecenatura Bt. ajánlata, figyelemmel a Kbt. 73. § (2) bekezdésére érvénytelen aránytalanul alacsony ellenszolgáltatás miatt”.

A vitarendezési kérelem 2. oldal 2. bekezdése az alábbiakat tartalmazta: „Kérelmező álláspontját az alábbi részletes indokolással támasztja alá a Marotinvest Kft. és Szubsztancia Kft. közös ajánlattevő (továbbiakban: Ajánlattevő) ajánlata tekintetében”. Ezen szöveget követően a vitarendezési kérelem az I. r. egyéb érdekelt ajánlatára vonatkozóan I-VI. számozással hat kérelmi elemet tartalmazott, melyek közül – lényegét tekintve – az I. megegyezett a jogorvoslati kérelem 3., a II. megegyezett a jogorvoslati kérelem 5., a III. megegyezett a jogorvoslati kérelem 6., a IV. megegyezett a jogorvoslati kérelem 7., az V. megegyezett a jogorvoslati kérelem 2., míg a VI. megegyezett a jogorvoslati kérelem 1. kérelmi elemével.

A vitarendezési kérelem – I. kérelmi elemet lezáró – 3. oldal utolsó bekezdése szerint „Álláspontunk szerint Ajánlatkérő megsértette a Kbt. 72.§-át azzal, hogy nem hívta fel a nyertes ajánlattevőként kihirdetett közös ajánlattevőket, a „Régészeti bontómunka régészeti lelőhelyen” költségnem részletes árandokolását illetően ...”.

A vitarendezési kérelem 8. oldal utolsó bekezdése szerint „Kérelmező álláspontját az alábbi részletes indokolással támasztja alá a Mecenatura Bt. (továbbiakban: Ajánlattevő) ajánlata tekintetében”. Ezen előadás után a vitarendezési kérelem a II. r. egyéb érdekelt ajánlata tekintetében I. számozással egy kérelmi elemet tartalmazott, amely – lényegét tekintve – megegyezett a jogorvoslati kérelem 8. kérelmi elemével.

24. Az ajánlatkérő a kérelmező előzetes vitarendezési kérelmét a 2018. december 28. napján megküldött válaszával elutasította. (A válasz előzetes vitarendezési kérelem egyes kérelmi elemeire vonatkozó részei – az ajánlatkérő azokra való hivatkozásaira tekintettel – az ajánlatkérői észrevétel megfelelő kérelmi elemeinél kerülnek ismertetésre.)

A jogorvoslati kérelem

25. A kérelmező a 2019. január 7-én benyújtott, majd a 2019. február 4-én megtartott jogorvoslati tárgyaláson pontosított jogorvoslati kérelmében a jogsértések megállapítását, az eljárást lezáró döntés megsemmisítését, valamint az ajánlatkérő eljárási költségek – az igazgatási szolgáltatási díj és kérelmező oldalán felmerült 250.000.-Ft+ÁFA ügyvédi munkadíj – megfizetésére kötelezését kérte.

A kérelmező valamennyi kérelmi elem tekintetében a jogsértés megtörténtének időpontjaként a jogsértő esemény, az összegezés 2018. december 17-én történt megküldését, míg az arról való tudomásszerzés időpontjaként 2018. december 28. napját, a vitarendezési kérelmet elutasító válasz megküldésének dátumát jelölte meg.

Továbbá valamennyi kérelmi elem tekintetében előadta, hogy a Kbt. 2. § (1)-(2) bekezdésében előírt alapelvi rendelkezések megsértésének megállapítását nem kéri, azokat csak a tételes jogszabályi rendelkezések megsértésének alátámasztásaként, illetve hangsúlyozásaként jelölte meg.

26. A kérelmező az alábbi 8 kérelmi elemet terjesztette elő.

27. Az 1. kérelmi elemében a kérelmező kifejtette, hogy álláspontja szerint az ajánlatkérő azzal, hogy elfogadta az I. r. egyéb érdekeltnek az árindokolása és kiegészítő árindokolása üzleti titokká nyilvánítására vonatkozó 2018. december 7-ei indokolását, illetve annak 2018. december 11-ei kiegészítését, és nem nyilvánította érvénytelenné az I. r. egyéb érdekelt ajánlatát, megsértette a Kbt. 44. § (1) bekezdését és a Kbt. 73. § (1) bekezdés fb) pontját.

E körben előadta, hogy a kiegészítő indokolás is olyan általánosságban került megfogalmazásra, amely gyakorlatilag bármely közbeszerzési eljárásban becsatolható, beszerzési tárgytól és az üzleti titokká minősített adatok körétől függetlenül. Hangsúlyozta, hogy az indokolás továbbá egyáltalán nem tartalmazza, hogy az üzleti titokként védendő információ vagy adat nyilvánosságra hozatala miatt és milyen módon okozna az I. r. egyéb érdekelt számára aránytalan sérelmet.

Hivatkozott arra, hogy a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény, továbbá a kapcsolódó jogszabályok – többek között – a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a régészeti feladat ellátásának mikéntjét jogszabályi keretek között határozzák meg. Az ajánlatkérőnek figyelembe kellett volna vennie, hogy a szolgáltatás szabályozott természetéből adódóan az indoklásban rögzített „munkaszervezési metodika”, illetőleg „HR gazdálkodásra” történő általános érvényű hivatkozás nem bír relevanciával az üzleti titok vonatkozásában, hiszen valamennyi gazdasági szereplő tekintetében azonos elvek alapján végezhető a régészeti feltárás, így fogalmilag kizárt olyan védett ismeret, amelynek megismerésével a versenytársak a későbbiekben versenyelőnyhöz jutnának.

Utalt arra is, hogy az I. r. egyéb érdekelt a fentiek mellett az eszközpark megismerésének kockázatára is felhívta az ajánlatkérő figyelmét. Álláspontja szerint kizárt, hogy a tevékenység ellátásához szükséges – az ajánlatkérő által előírt – eszközök (talicska, zsák, lapát, ásó, seprű, horoló, malteroskanál, stb.) versenytársak általi megismerését követően az I. r. egyéb érdekelt a későbbiekben versenyhátrányba kerülne a versenytársakkal szemben.

Véleménye szerint az üzleti titokká nyilvánítás indokainak elfogadásakor az ajánlatkérő nem vette figyelembe, hogy a feltárandó terület nagysága, a feltárandó terület geológiai, földrajzi elhelyezkedése, a nyertes ajánlattevő és a feltárás földrajzi távolsága, a feltárandó terület történelmi háttere, rétegződései és az egyéb bizonytalansági tényezők mind-mind olyan ajánlati árat befolyásoló tényezőnek tekintendő, amely miatt lehetetlen a jövőbeni projektek tekintetében bármely gazdasági szereplő árképzési metodikájára következtetni. Álláspontja szerint ezért téves az I. r. egyéb érdekelt azon érvelése is, hogy az árkalkulációs adatok megismerésével a versenytársak – így a kérelmező – a jövőbeni projektek tekintetében következtetni tudnak majd a jövőbeni megajánlásokat illetően.

Kiemelte még, hogy az I. r. egyéb érdekelt az alapindokolásához képest sem tisztázta, hogy mit jelent pontosan az „árrés konklúzió levonása”, illetve „komoly versenyhátrány”, továbbá azt sem részletezte, hogy az „árkalkulációs adatok” megismerése önmagában mekkora mértékű sérelmet okozna az üzleti tevékenysége szempontjából.

28. A 2. kérelmi elemben a kérelmező előadta, hogy álláspontja szerint az I. r. egyéb érdekelt áringokolása és kiegészítő áringokolása tartalmaz olyan adatokat is, amiket nem nyilváníthatott volna üzleti titokká, ezért az ajánlatkérőnek hiánypótlásra kellett volna felhívnia az I. r. egyéb érdekeltet, melynek elmulasztásával megsértette a Kbt. 44. § (4) bekezdését és a Kbt. 73. § (1) bekezdés fa) pontját.

Hivatkozott arra, hogy azon következtetését, hogy az I. r. egyéb érdekelt vélhetően olyan információkat is üzleti titokká nyilvánított, melynek üzleti titokká nyilvánítása a Kbt. 44. §-ába ütközik, az I. r. egyéb érdekelt 2018. december 7-ei indokolásának 2. sz. indoka alapozta meg, miszerint „az Áringoklásban feltüntetett számadatok, tételek a nyilvánosan közzétett adatokon túlmenően tartalmaznak olyan háttéradatokat, melyek közzététele nem kötelező”.

Álláspontja szerint az ajánlatkérőnek a fenti kijelentés tekintetében is vizsgálnia kellett volna azon információk körét, melyeket nem lehetséges üzleti titok körében elhelyezni. Az ajánlatkérő sem a 2018. december 10-ei hiánypótlási felhívásában, sem a későbbiekben nem tisztázta az I. r. egyéb érdekelt hivatkozott kijelentésének tartalmát.

Előadta továbbá, hogy az ajánlatkérő kötelessége és felelőssége ellenőrizni azt, hogy az ajánlattevő valóban megfelelő indokokkal támasztotta alá az üzleti titokra vonatkozó nyilatkozatot, másrészt azt, hogy az ide sorolt dokumentumok köre valóban kivétel nélkül üzleti titkot képez-e. Össze kell vetni a benyújtott dokumentumokat az indokolás tartalmával, és ennek megfelelően az ajánlatkérőnek felülvizsgálati kötelezettsége és felelőssége van a körben, hogy az indokolást kellő mélységgel számon kérje az ajánlattevőn, azaz meg kell az ajánlatkérőnek győződnie arról is, hogy adott esetben az üzleti titok körébe a törvénynek megfelelő indokolással bevont dokumentumok nem túlterjeszkedők-e, valamennyi üzleti titoknak minősített dokumentum valóban üzleti titkot tartalmaz-e.

Hangsúlyozta, hogy e tekintetben az ajánlatkérőnek szükség szerint hiánypótlási felhívást kell kibocsátania, amennyiben az üzleti titokká nyilvánított dokumentumok üzleti titkot nem tartalmazó információkat is tartalmaznak.

29. A 3. kérelmi elemben a kérelmező előadta, hogy álláspontja szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 72. § (1) bekezdését azáltal, hogy nem kért indokolást az I. r. egyéb érdekelttől a „Régészeti bontómunka régészeti lelőhelyen (Ft/m²)” ajánlati elemre (a továbbiakban: 1. alszempon) tett 990.-Ft/m²-es megajánlására vonatkozóan.

30. E körben előadta, hogy az I. r. egyéb érdekelt vélhetően alkalmi munkavállalókkal, azaz egyszerűsített foglalkoztatottak költségével számolt, akik saját eszközeikkel dolgoznak és önállóan jutnak ki a munkaterületre. Valószínűleg nem kalkulált az egyszerűsített foglalkoztatottak bérszámfejtésének költségével, így a bérszámfejtő bérköltségével, járulékaival, pótlékaival, egyéb juttatásaival, és az adminisztratív költségekkel (internet, papír, irodaszer, nyomtató, tintapatron, posta költség, tárhelyszolgáltatás stb.) sem.

31. Megítélése szerint az I. r. egyéb érdekelt vélhetően nem kalkulált a munkaerő toborzásának megnövekedett költségével (telefon, utazás költsége stb.), különös tekintettel arra, hogy a gyakorlati tapasztalat szerint nehéz olyan munkaerőt találni, aki minden nap saját ásóval, kéziszerszámmal, lapáttal, horolóval, malteroskanállal, spaklival, talicskával érkezik a munkaterületre, és a régészeti bontómunkában, mint betanított szakmunkában jártas. Amennyiben viszont a munkaerő korábbi régészeti feltáráson szerzett tapasztalattal nem rendelkezik, úgy betanítás további költséggel, illetve ráfordítással jár, amellyel az I. r. egyéb érdekelt vélhetően szintén nem kalkulált.

32. Előadta továbbá, hogy az I. r. egyéb érdekelt valószínűleg nem vette figyelembe, hogy a munka megkezdése előtt és a későbbiekben is szükségszerű folyamatossággal a szerződést teljesítő személyeket munka-, baleset- és tűzvédelmi oktatásban köteles részesíteni, különös tekintettel az ásatási területen esetlegesen fellelhető lőszer, és robbanó anyagokra, amely oktatásnak szükségképpen szintén költségként kell felmerülnie a teljesítés során.

További figyelembe nem vett költségként jelölte meg a védőruha, védőfelszerelés, védőital biztosításával felmerülő költségtényezőket, amelyek biztosítása szintén jogszabályi kötelezettség.

33. Utalt arra is, hogy az I. r. egyéb érdekelt vélhetően nem vette figyelembe minimálbér és a garantált bérminimum folyamatos növekedését, amellyel egy 24 hónapra kötendő keretszerződés esetén szükségszerűen kalkulálnia kellett volna. E körben bemutatta a 2016-2019. közötti négy évben a minimálbér és a garantált bérminimum mértékét, illetve azok évről évre történt minimum 5,7%-os, maximum 24,8%-os növekedését.

34. Álláspontja szerint az I. r. egyéb érdekelt vélhetően nem vette figyelembe, hogy a munkahelyi környezet kialakításához nem kizárólag konténer biztosítására van szükség, hanem egyéb ideiglenes létesítményekre, munkahelyi berendezésekre is, amelynek rezsianyag, munkahelyi energiaköltség, illetve közüzemi költségével vélhetően nem kalkulált (téli munkavégzés esetén melegező biztosítása, szerszámok tárolására alkalmas hely, stb.).

35. Hivatkozott arra is, hogy amennyiben a személyszállítást, munkahelyi ideiglenes létesítmények, munkahelyi berendezések szállítását az I. r. egyéb érdekelt saját gépjárművel biztosítja, valószínűleg nem vette figyelembe a gépjárművezető bérét, járulékait, pótlékait, egyéb juttatásit, adminisztratív költségét, valamint az I. r. egyéb érdekelt tulajdonában álló gépjármű után fizetendő gépjárműadó, cégautóadó, útdíjakat, az autópályamatrix, a kötelező felelősségbiztosítás, a casco biztosítás, az üzemeltetés, az üzemanyag költségét, illetve amennyiben a gépjármű bérelt, úgy a fizetendő bérleti díjat.

36. Utalt továbbá arra is, hogy az I. r. egyéb érdekelt vélhetően nem kalkulált

- az esetleges szivattyúzással együtt járó közüzemi és egyéb költségekkel (elektromos áram, üzemanyag, generátor, stb.),
- az amortizációval, azaz a munka elvégzéséhez szükséges, a saját eszközállományát képző tárgyak (gépjármű, szivattyú, konténer, mobiltelefon, számítógép stb.) értékcsökkenési leírásával,
- a veszteségidő költségével, amely terepi munka esetén (esőnap, tartós havazás, fagy stb.) szintén jól definiálható és érinti a munkaező, valamint az infrastruktúra folyamatos fenntartását a munkavégzés hiányában is,
- az esetlegesen bekövetkező károk, balesetek, így az ezzel összefüggésben megkötött biztosításokkal.

37. Hangsúlyozta, hogy a 990.-Ft/m²-es megajánlás historikus adatnak minősül a tekintetben, hogy ez az összeg a munkaerőpiaci helyzet és egyéb viszonyok alapján már meghaladottnak minősül. E körben a Döntőbizottságnak a jogorvoslati tárgyaláson az 1. alszempontra vonatkozóan történt felhívására csatolta a Magyar Nemzeti Múzeum, mint ajánlatkérő által 2018. október 30-án, közbeszerzési eljárás eredményeképpen kötött azon keretmegállapodást, amelyben a felek az 1. alszempontra tartozó munkák tekintetében 1.170.-Ft/m² összegben állapodtak meg.

Hangsúlyozta, hogy az ajánlatkérő nem kért indokolást az I. r. egyéb érdekelt 990.-Ft/m²-es ajánlati árára vonatkozóan, melytől az Ex Voto Régészeti Kft. 965.-Ft/m²-es megajánlása

elenyészően maradt el, viszont az Ex Voto Régészeti Kft.-től már kért 2018. október 18-án árandokolást az ajánlatkérő.

38. Az ajánlatkérő e kérelmi elemre vonatkozó elkésettségi kifogására előadta, hogy álláspontja szerint az téves, mivel az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást lezáró döntés meghozatalát megelőzően korlátozás nélkül felhívhatja az érintett ajánlattevőket az aránytalanul alacsony ajánlati ár indokolására. Ezen jogalkotói elvárás érvényesül nem csak az árandokolás, hanem például a hiánypótlás, vagy felvilágosításkérés jogintézményének tekintetében is. Fentiekén túl, pedig maga az előzetes vitarendezési eljárás [Kbt. 80. § (4) bekezdése] is biztosít lehetőséget az ajánlatkérő számára árandokolás kérésére.

Hivatkozott arra, hogy a fentiek okán nem tudhatta, hogy a 2018. október 18-ai indokoláskérést követően az ajánlatkérő nem tervez további indokoláskérést küldeni. A jogsértő esemény tudomásra jutásának időpontja ezért álláspontja szerint egyrészt az összegezés kézhezvételének időpontja, másrészt az indokoláskérés végleges elmaradásáról való tudomásszerzés, tehát a vitarendezésre adott ajánlatkérői válasz megküldésének napja.

39. A 4. kérelmi elemben a kérelmező előadta, hogy álláspontja szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 72. § (1) bekezdését azáltal, hogy nem kért indokolást a II. r. egyéb érdekelttől az 1. alszempontra tett 1.020.-Ft/m²-es megajánlására vonatkozóan.

40. E körben a 3. kérelmi elemnél, azon belül is a határozat 32-36. pontjában hivatkozottakat adta elő.

41. A kérelmező az ajánlatkérő e kérelmi elemre vonatkozóan előadott két elkésettségi kifogása közül az elsőre a határozat 38. pontjában kifejtetteket adta elő.

Az ajánlatkérő azon kifogására, hogy mivel a 4. kérelmi elemre vonatkozóan nem tartalmazott kérelmi elemet a kérelmező előzetes vitarendezési kérelme, ezért e tekintetben a tudomásszerzés időpontja az összegezés megküldésének napja, előadta, hogy konkrétan ezen ajánlati elem vonatkozásában nem kifogásolta a II. r. egyéb érdekelt ajánlatát, illetve árandokolását, viszont az előzetes vitarendezési kérelmében kifejtettek szerint általánosságban támadta a II. r. egyéb érdekeltnek is az egész ajánlatát, így valamennyi ajánlati elemére vonatkozóan, mivel a vitarendezési kérelmében leírta, hogy az ajánlat aránytalanul alacsony árat tartalmaz.

42. A kérelmező 5. kérelmi elemben kifejtett álláspontja szerint az ajánlatkérőnek az I. r. egyéb érdekelt ajánlatát a „Régészeti bontómunka történeti városmag területén (Ft/óra)” ajánlati elemre (a továbbiakban: 2. alszempontra) tett 1.000.-Ft/óra megajánlása miatt aránytalanul alacsony ár, illetve az indokolás és a kiegészítő indokolás meg nem felelősége okán érvénytelenné kellett volna nyilvánítania, melynek elmulasztásával megsértette a Kbt. 73. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 72. § (3) bekezdését.

Utalt arra, hogy a tényleges árandokolás és kiegészítő árandokolás ismeretének hiányában kizárólag következtetni tudott arra a tényre, hogy az I. r. egyéb érdekelt árandokolása, illetve kiegészítő árandokolása alkalmatlan volt arra, hogy az ajánlatkérő körültekintő módon megbizonyosodjon az ajánlati ár megalapozottságáról, és a feladat első osztályú módon történő teljesíthetőségéről. Álláspontja szerint az ajánlatkérő sem a 2018. október 18-ai, sem a 2018. november 30-ai felhívásában nem jelölte meg teljeskörűen az I. r. egyéb érdekelt oldaláról felmerülő költségek, tételek körét, így vélelmezhető, hogy az I. r. egyéb érdekelt az üzleti titokká nyilvánított árandokolásában sem vette figyelembe az alábbiakat.

43. E körben kifejtette, hogy a kiegészítő indokoláskérés alapján az I. r. egyéb érdekelt kizárólag alkalmi munkavállalókkal, azaz egyszerűsített foglalkoztatottak költségével számol, akik saját eszközeikkel dolgoznak és önállóan jutnak ki a munkaterületre. Vélhetően az I. r. egyéb érdekelt nem kalkulált az egyszerűsített foglalkoztatottak bérszámfejtésének költségével.

Hivatkozott arra, hogy az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Efo. tv.) alapján az egyszerűsített foglalkoztatás lehetősége nincs tevékenységi körhöz kötve, de időbeli és létszámkorlátja van. Az egyszerűsített munkavállalásról szóló határozott idejű szerződés nem lehet hosszabb, mint egymást követő öt naptári nap, és egy hónapban nem lehet több, mint 15 nap.

Utalt arra is, hogy az egyszerűsített munkaviszonyban foglalkoztatott dolgozók száma a munkáltató által összesen foglalkoztatott munkavállalók számától függ e körben idézte az Efo. tv. 1. § (2) bekezdését, mely szerint:

„Az alkalmi munkára irányuló egyszerűsített foglalkoztatás esetén az egyszerűsített munkaviszonyban egy naptári napon legfeljebb foglalkoztatott munkavállalók létszáma – a munkáltatónak a tárgyév első, illetve hetedik hónapját megelőző hat havi, ha a munkáltató ennél rövidebb ideje működik, működésének egész hónapjaira eső átlagos statisztikai létszámát alapul véve – nem haladhatja meg

- a) a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) hatálya alá tartozó főállású személyt nem foglalkoztató munkáltató esetén az egy főt,
- b) egy főtől öt főig terjedő munkavállaló foglalkoztatása esetén a két főt,
- c) hattól húsz főig terjedő munkavállaló foglalkoztatása esetén a négy főt,
- d) húsznál több munkavállaló foglalkoztatása esetén a munkavállalói létszám húsz százalékát.”

Hivatkozott arra is, hogy a nyilvános NAV adatok alapján a Szubsztancia Kft. alkalmazotti létszáma 4 fő, a Marotinvest Kft. alkalmazotti létszáma 1 fő.

Véleménye szerint annak érdekében, hogy a közbeszerzés tárgya szerinti tevékenységet alkalmi munkavállalók lássák el, úgy a teljes munkaidőben foglalkoztatottak számát jelentős mértékben emelni szükséges, mely kiadásokat vélhetően nem fedezi az I. r. egyéb érdekelt által megajánlott ajánlati ár.

44. A továbbiakban a határozat 31-36. pontjában már hivatkozott érveket adta elő, azzal a kiegészítéssel, hogy álláspontja szerint feltételezhető, hogy az I. r. egyéb érdekelt nem számolt a szociális hozzájárulási adó, a szakképzési hozzájárulás, az innovációs járulék és a rehabilitációs hozzájárulás megfizetési kötelezettségével.

45. Tárgyalási nyilatkozatában hivatkozott arra is, hogy a 2. – minőségi – értékelési részszerzőpont a „Foglalkoztatott hátrányos helyzetű munkavállalók száma (max. 4 fő)” volt, 5-ös súllyal ellátva. Ezt a vállalat a többi ajánlattevővel egyezően maximális mértékben tette meg az I. r. egyéb érdekelt is. Álláspontja szerint abból, hogy az ajánlatkérő kiegészítő indokoláskérésének 2. alszerzőpontra vonatkozó része e körben nem tartalmazott felhívást az I. r. egyéb érdekelt részére, az következik, hogy az I. r. egyéb érdekelt ajánlata, indokolása a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásával, bérköltségével kapcsolatban nem tartalmazott szöveges indokolást, illetve kalkulációt. Előadta továbbá, hogy bár önálló értékelési részszerzőpont volt a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásának megajánlása, a műszaki leírásban nem szerepelt az, hogy mely munkanemnél, mely munkarésznél kell őket foglalkoztatni. Véleménye szerint ezért az adott ajánlattevőnek, így az I. r. egyéb érdekeltnek kalkulálnia kellett volna minden részterületre vonatkozóan valamilyen költséggel a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásával kapcsolatban, tehát erre rá kellett volna kérdeznie az ajánlatkérőnek nem csak a 2. alszerzőpont tekintetében, hanem a

többi, azaz az 1. és a 3-4. alszempontra vonatkozóan is. Ezen előadását kérte kiterjeszteni a 3. kérelmi elemre is.

46. A 6. kérelmi elemben a kérelmező előadta, hogy álláspontja szerint az ajánlatkérőnek az I. r. egyéb érdekelt ajánlatát a „Régészeti lelőhely őrzése (Ft/óra)” ajánlati elemre (a továbbiakban: 3. alszempon) tett 900.-Ft/óra megajánlása miatt aránytalanul alacsony ár, illetve az indokolás és a kiegészítő indokolás meg nem felelősége okán érvénytelenné kellett volna nyilvánítania, melynek elmulasztásával megsértette a Kbt. 73. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 72. § (3) bekezdését.

47. Hivatkozott arra, hogy a Kormány a személy- és vagyónvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Szvmt.) 76. § b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a minimális vagyónvédelmi szolgáltatási rezsioradíj 2018. évi mértékéről szóló 116/2018. (VII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 116/2018. Korm. rendelet) 1. §-ában meghatározta, hogy a minimális vagyónvédelmi szolgáltatási rezsioradíj ÁFA nélküli legkisebb mértéke 2.253.-Ft/óra, amely előírást a közbeszerzési eljárások során is alkalmazni kell.

Álláspontja szerint az I. r. egyéb érdekelt 900.-Ft/óra megajánlása ellentétes a fenti jogszabályi előírásokkal.

E körben a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy az Szvmt.-t és a 116/2018. Korm. rendeletet azért kellett alkalmazni, illetve az I. r. egyéb érdekeltnek, mert egy ilyen munkavégzési helyen bármikor felmerülhet olyan leletanyag, ami olyan értéket képvisel, ahol annak fokozott védelme már felmerülhet, pl. műkincs kiásása esetén. Előadta továbbá, hogy pl. esőnapok esetén több napig kint állhatnak a gépek, konténerek, melynek kapcsán hangsúlyozta a lelőhely biztosítását és védelmét, különös tekintettel a leletek megsemmisülésének megelőzésére, illetve illetéktelen személyek belépésének megakadályozására. Álláspontja szerint az I. r. egyéb érdekeltnek mindenképpen kalkulálnia kellett volna a vagyónjogi tevékenység költségeivel is. A saját, 1.350.-Ft/óra ajánlati árelemére vonatkozóan előadta, hogy az ajánlatkérőt indokoláskérési kötelezettség terhelté volna szintén e tekintetben, de nyilvánvalóan akkor nyújt be indokolást a kérelmező, mikor erre felhívják. Mivel ez jelen esetben nem történt meg, ezért nem nyújtott be a 3. alszempontra vonatkozóan áringdolást.

48. A kérelmező egyebekben a határozat 32. és 43. pontjában leírtakat adta elő, a 44. pontban leírt kiegészítéssel, valamint hivatkozott arra is, hogy az I. r. egyéb érdekelt vélhetően nem kalkulált az esetlegesen bekövetkező károkkal, balesetekkel, így az ezzel összefüggésben megkötött biztosításokkal.

49. Álláspontja szerint az ajánlatkérő helyesen hívta fel az ajánlattevő figyelmét arra, hogy a munkaterületen dolgozó munkaerő koordinálása, szervezése, adminisztrációja szakmai hozzáértést és infrastruktúrát igényel, amelynek komoly költségvonzata van (ügyvéd, könyvelő titkárnő költsége, továbbá internet, bankköltség, tárhelyszolgáltatás, nyomtató, tintapatron, postaköltség, irodaszer, telefonköltség stb.), ugyanakkor valószínűsíthető, hogy az indokolás ezen költségek vonatkozásában tényszerű kalkulációt nem tartalmaz.

50. A 7. kérelmi elemben a kérelmező előadta, hogy álláspontja szerint az ajánlatkérőnek az I. r. egyéb érdekelt ajánlatát a „Terepi munkabázis kialakításához konténer biztosítása (Ft/nap)” ajánlati elemre (a továbbiakban: 4. alszempon) tett 500.-Ft/nap megajánlása miatt aránytalanul alacsony ár, illetve az indokolás és a kiegészítő indokolás meg nem felelősége

okán érvénytelenné kellett volna nyilvánítania, melynek elmulasztásával megsértette a Kbt. 73. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 72. § (3) bekezdését.

Kifejtette, hogy az I. r. egyéb érdekelt vélhetően nem vette figyelembe a konténer szállításának, valamint telepítésének költségét, különös tekintettel arra, hogy a konténer biztosítása Pest megye teljes területére értendő.

51. A továbbiakban a határozat 32., 33. és 35. pontjában ismertetett érveket adta elő. A 36. és 44. pontban leírtak közül hivatkozott arra, hogy az I. r. egyéb érdekelt valószínűleg nem számolt a saját eszközállományát képező tárgyak (gépjármű, konténer, mobiltelefon, számítógép stb.) amortizációjával, illetve a szociális hozzájárulási adó, a szakképzési hozzájárulás, az innovációs járulék és a rehabilitációs hozzájárulás összegével.

52. A 8. kérelmi elemben a kérelmező előadta, hogy álláspontja szerint az ajánlatkérőnek a II. r. egyéb érdekelt ajánlatát a 3. alszempontra tett 600.-Ft/óra megajánlása miatt aránytalanul alacsony ár, illetve az indokolás és a kiegészítő indokolás meg nem felelősége okán érvénytelenné kellett volna nyilvánítania, melynek elmulasztásával megsértette a Kbt. 73. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 72. § (3) bekezdését.

53. A kérelmező e körben a határozat 32., 33., 47. és 49. pontjában leírtakat adta elő, valamint kifejtette, hogy a II. r. egyéb érdekelt vélhetően nem kalkulált az esetlegesen bekövetkező károkkal, balesetekkel, így az ezzel összefüggésben megkötött biztosításokkal, illetve a szociális hozzájárulási adó, a szakképzési hozzájárulás, az innovációs járulék és a rehabilitációs hozzájárulás összegével.

54. A kérelmező 2.175.000.-Ft igazgatási szolgáltatási díj megfizetését igazolta.

Az ajánlatkérő észrevétele

55. Az ajánlatkérő észrevételében elsődlegesen – a jogorvoslati kérelem egésze tekintetében – a kérelmező ügyfélképességére vonatkozó eljárési kifogást terjesztett elő.

Álláspontja szerint jelen esetben nem áll fenn az ügyfélképeség meglétéhez szükséges alapvető feltétel, a közvetlen érdeksérelem.

Hangsúlyozta, hogy a kérelmező a tárgyi közbeszerzési eljárásban harmadik lett, így ahhoz, hogy az eljárás nyertese legyen, két feltételnek kell teljesülnie, melyek a második helyezett II. r. egyéb érdekelt, illetve a nyertes I. r. egyéb érdekelt ajánlatának érvénytelensége. A kérelmező jogorvoslatának az a célja, hogy a jogorvoslat végén az ajánlatkérő nyertesként hirdesse ki. Ehhez azonban szükséges, hogy mindkét fenti feltétel teljesüljön, azaz a kérelmező a kérelmét feltételes esetre alapította. Amennyiben viszont bármelyik fenti feltétel nem valósul meg, a kérelmező nem éri el célját, nem lesz az eljárás nyertese. Mivel a fenti cél elérésének van közvetett feltétele (a második helyezett ajánlattevő ajánlatának érvénytelensége), álláspontja szerint a kérelmezőnek nincs ügyfélképessége, hiszen a közvetlenség hiányzik.

56. Az ajánlatkérő – az előzetes vitarendezési kérelemre adott válaszára hivatkozva – a 3. kérelmi elem tekintetében elkésztésre vonatkozó eljárési kifogást terjesztett elő, mely szerint az ajánlatkérő 2018. október 18-án küldte meg az ajánlattevőknek az indokoláskérést az aránytalanul alacsonynak ítélt értékelési szempontok tekintetében, így a kérelmező már ekkor értesült arról, hogy az ajánlatkérő mely ajánlattevők, mely értékelési szempontra adott megajánlásai tekintetében kér indokolást.

E körben hivatkozott a Kbt. 80. § (1) bekezdés a) pontjára, mely szerint előzetes vitarendezés kezdeményezésére a jogsértő eseményről való tudomásszerzést követő három munkanapon belül jogosult az ajánlattevő, melynél fogva az előzetes vitarendezésre nyitva álló határidő 2018. október 22-én lejárt, így álláspontja szerint a 3. kérelmi elem elkésett.

57. Az ajánlatkérő a 4. kérelmi elem esetében is elkésettségre vonatkozó eljárási kifogást terjesztett elő. E körben hivatkozott arra, hogy a kérelmező az előzetes vitarendezési kérelmében a II. r. egyéb érdekelt tekintetében a Kbt. 73. § (2) bekezdése megsértését róta fel az ajánlatkérőnek, melynek keretében kizárólag a 3. alszempontra megajánlott díjat, illetve annak elfogadását támadta. A vitarendezési kérelemben álláspontja szerint nyoma sincs annak, hogy a kérelmező a II. r. egyéb érdekelt tekintetében is támadta volna azt, hogy az ajánlatkérő nem kért indokolást a Kbt. 72. § alapján az 1. alszempontra vonatkozóan.

Hangsúlyozta, hogy az előzetes vitarendezési kérelemben ez úgy jelenik meg, hogy a kérelmező külön kiemelte, hogy mely kérelmi elemek vonatkoznak az I. r. egyéb érdekeltre, s melyek a II. r. egyéb érdekeltre. A vitarendezési kérelem 3. oldal utolsó bekezdésére hivatkozva előadta, hogy az I. r. egyéb érdekeltet támadó kérelmi elemek között szerepel kizárólag az, hogy a kérelmező álláspontja szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 72. §-át, amikor erre az értékelési alszempontra nem kért indokolást az I. r. egyéb érdekelttől.

Álláspontja szerint a 4. kérelmi elem elkésett, akár a 3. kérelmi elemnél kifejtettek szerint a Kbt. 80. § (1) bekezdés a) pontja alapján, akár a Kbt. 148. § (3) bekezdése alapján. Utóbbi esetre vonatkozóan a tudomásszerzés időpontjaként 2018. december 17-ét, az összegezés megküldésének napját jelölte meg.

58. Az ajánlatkérő az ügy érdemét tekintve – nem vitatva, hogy a kérelem 8 kérelmi elemből áll – valamennyi kérelmi elem esetében az alaptalan a jogorvoslati kérelem elutasítását kérte.

59. Az 1. kérelmi elem kapcsán előadta, hogy a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény, illetve a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a régészeti munkavégzés peremfeltételeit határozza meg, arról nincs szó benne, hogy kell az ásatásokon a munkát megszervezni, a megfelelő létszámú embert biztosítani, stb. Ennek megfelelően a munkaszervezési metodika, illetve a HR gazdálkodás lehet olyan elem, melyet az ajánlattevő nem ismertetne a vetélytársak előtt, s ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy Pest megyének milyen a geológiája, földrajzi elhelyezkedése, a feltárandó terület történelmi háttere.

Az ajánlatkérő a kérelmező eszközpark megismerésére, és az ezzel kapcsolatos versenyhátrány kizártságára vonatkozó érvelésére előadta, hogy a kérelmező e körben csak az ún. kézi számszámokat hozta fel, ugyanakkor a jogorvoslati kérelem egyéb pontjain azt feltételezi, hogy az I. r. egyéb érdekelt nem vette figyelembe bizonyos eszközök (pl. ideiglenes létesítmények, munkahelyi berendezések, melegező) biztosításának költségét.

Véleménye szerint az „árrés konklúzió”, illetve a „komoly versenyhátrány” kifejezéseket nem kellett az I. r. egyéb érdekeltnek tisztáznia, mivel a szavak általános jelentéséből egyértelmű, hogy mire utalt.

Az „árkalkulációs adatok”-kal kapcsolatos kérelmezői kifogásra előadta, hogy az előzetes vitarendezési kérelemre adott válaszában már kifejtette, hogy álláspontja szerint a törvény nem írja elő azt a kötelezettséget, hogy be kell mutatni az üzleti érdeksérelem nagyságát, vagyis nincs olyan előírás, hogy annak mekkora mértékűnek kell lennie.

Hangsúlyozta, hogy jogszerűen fogadta el az I. r. egyéb érdekelt indokolását az üzleti titokká nyilvánítás tekintetében, s nem sértette meg a Kbt. 44. § (1) bekezdésében foglaltakat, az említett indokolás ugyanis nem az általánosság szintjén került megfogalmazásra.

60. A 2. kérelmi elem tekintetében a vitarendezési kérelemre adott válaszára hivatkozva előadta, hogy az I. r. egyéb érdekeltnek a Kbt. 44. § (1) bekezdése alapján joga volt a Kbt. 72. §-a szerinti indokolását üzleti titokká nyilvánítani. Az ajánlatérő megvizsgálta, hogy ez a dokumentum, illetve annak tartalma nem esik-e a Kbt. 44. § (2) bekezdésben foglaltak körébe, s úgy találta, hogy a (2) bekezdésben nincs olyan elem, amely az üzleti titokká nyilvánítást kizárná. Álláspontja szerint jogszerűen fogadta el azt a tény, hogy az I. r. egyéb érdekelt az áringoklásait üzleti titokká nyilvánította.

Hangsúlyozta, hogy az indokolással kapcsolatban elrendelte a szükséges hiánypótlást, a hiánypótlás, illetve az indokolás tartalmát megfelelőnek tartotta, így jogszerűen nyilvánította az ajánlatot érvényessé.

61. A 3-4. kérelmi elem kapcsán hivatkozott arra, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő akkor köteles az értékelés szempontjából lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat, valamint indokolást kérni, ha az ajánlat a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel aránytalanul alacsony összeget tartalmaz. Az ajánlatkérőnek tehát e körben először azt kell vizsgálnia, hogy a beérkezett ajánlatokban található megajánlásokban, értékelési alszempontokban van-e olyan érték, amely véleménye szerint aránytalanul alacsony értéket tartalmaz.

Utalt arra, hogy az 1. értékelési alszempont tekintetében is elvégezte ezt, s ennek nyomán hívta fel az Ex Voto Régészeti Kft.-t és a Scordiscus Szolgáltató Kft.-t az 1. alszempontra vonatkozóan indokolás benyújtására. Hangsúlyozta, hogy ezen ajánlattevők esetében kívánt megbizonyosodni arról, hogy a megajánlott árérték a szerződést lehet-e teljesíteni, az a gazdasági észszerűséggel összefügg-e, ugyanis a hatályos szerződéseiből tudta, hogy a nettó 990.-Ft/m²-es ár reális, teljesíthető, mivel ilyen árral számos szerződése hatályos, azokat azon az áron megfelelően tudják teljesíteni. Ennél fogva a nettó 990. Ft/m²-es, és az azt meghaladó ár az ajánlatkérő szempontjából nem lehet aránytalanul alacsony, ez az ár fedezetet nyújt a szerződés teljesítésére.

E körben a Döntőbizottságnak a jogorvoslati tárgyaláson az 1. alszempontra vonatkozóan történt felhívására csatolta az ajánlatkérő és a Marotinvest Kft. között 2018. augusztus 6-án létrejött vállalkozási keretszerződést, amelyben a felek az 1. alszempont körébe tartozó munkák tekintetében 990.-Ft/m² összegben állapodtak meg.

62. Az 5-8. kérelmi elemre vonatkozóan is a vitarendezési kérelemre adott válaszára hivatkozva tette meg észrevételét, az alábbiak szerint.

63. Az 5. kérelmi elem tekintetében előadta, hogy a kérelmező által hiányzó költségelemként vélelmezett költségekkel (a biztosítás kivételével) az I. r. egyéb érdekelt számolt.

Álláspontja szerint az I. r. egyéb érdekelt áringoklásaiából kiderül, hogy figyelembe vette a szervezési, irányítási költségeket, telefon-és internet költséget, irodai és adminisztrációs, valamint könyvelési költségeket, az amortizációs, illetve a közüzemi költségeket, az indokolás külön tartalmaz papír, írószert, egyéb költségsort. A levezetett és bemutatott díjban tartalékkal is kalkulált az I. r. egyéb érdekelt, amiből az emelt bérköltség fedezete adott esetben biztosítható, továbbá megfelelő nyereség is szerepel az indokolásokban.

Az ajánlatkérő a kérelmező hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatási költségeinek kötelező kalkulálására vonatkozó érvelésére előadta, hogy nem volt olyan előírás, hogy mely tevékenységre vonatkozóan, és így mely ajánlati árelemet érintően kell foglalkoztatni a maximum 4 fő hátrányos helyzetű munkavállalót. Álláspontja szerint az, hogy a kiegészítő indokoláskérésben a 2. alszempontra vonatkozóan nem kérte bemutatni a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásának költségeit, még nem zárja ki azt, hogy ahol nem kért egyáltalán áringoklást – konkrétan az 1. alszempont vonatkozásában –, ott a 990.-Ft/m²

összegű árban az I. r. egyéb érdekelt ne kalkulálta volna a hátrányos helyzetű munkavállalók bérkötségeit.

Kiemelte, hogy a végzendő feladat esetében semmilyen jogszabály nem írja elő felelősségbiztosítás meglétét, melyet az ajánlatkérő sem várt el, ilyen kötelezettség nem szerepel sem a feladat-meghatározásban, sem pedig a szerződéstervezetben.

64. A kérelmező Efo. tv.-re vonatkozó hivatkozásával kapcsolatban előadta, hogy kérelmező által idézett 1. § (2) bekezdése mellett az 1. § (3) bekezdése is releváns tartalommal bír, mely szerint „A (2) bekezdésben meghatározott napi alkalmi munkavállalói létszámkeretet a munkáltató a tárgyév napjaira egyenlőtlenül beosztva is felhasználhatja, a 2. § 3. pontjára is figyelemmel. Ennek során a tárgyévben fel nem használt létszámkeret a következő naptári évre nem vihető át.” Álláspontja szerint az idézett rendelkezés első mondata azt támasztja alá, hogy az I. r. egyéb érdekelt által említett alkalmi munkavállalókkal a szerződés teljesíthető, vagyis az áringokolása megfelelő.

65. A 6. kérelmi elem kapcsán hivatkozott arra, hogy az Szvmt. 72/B. § (1) bekezdése az Szvmt. 1. § (2) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott, valamint az 1. § (2) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott tevékenységek szervezésével és irányításával összefüggő tevékenységre, azaz a vagyonvédelmi szolgáltatási tevékenységre irányuló közbeszerzési eljárással összefüggésben fogalmaz meg kötelezettségeket az adott eljárás ajánlatkérője vonatkozásában.

Az ajánlatkérő álláspontja szerint a jelen eljárás nem ilyen tevékenységre vonatkozik, így az abban foglaltak nem kötelezők számára. E körben a kérelmező azon hivatkozására, hogy a leletek megtalálása, fellelése, illetve rossz, esős időjárási viszonyok esetén igenis felmerül az őrzés-védelmi tevékenység, és ezért az az Szvmt. hatálya alá tartozik, az ajánlatkérő előadta, hogy álláspontja szerint tárgyi tevékenység nem tartozik az Szvmt. hatálya alá, mivel jelen esetben nincs szó akkora értékről, ahol már az Szvmt. alapján kellene az őrzés-védelmet biztosítani, és erre vonatkozóan rezsiorádját kalkulálni. Előadta még, hogy a műszaki leírás azon előírása alapján, hogy „felszerelések és leletek őrzése terepi munkára alkalmatlan időjárás esetén” nem vitatja, hogy az őrzési tevékenység szerepelt a műszaki leírásban, de ez az ajánlatkérő szándéka szerint le volt korlátozva alkalmatlan időjárási viszonyok, napok esetére.

Megjegyezte továbbá, hogy a fenti törvény sem azt mondja, hogy érvénytelenné kell nyilvánítani mindazon ajánlatokat, melyek a külön jogszabályban meghatározott díjnál alacsonyabbak, hanem azok tekintetében a Kbt. 72. § szerint indokolást kell kérni, az ajánlatkérő pedig több ajánlattevőtől indokolást kért az ezen alszempontra megajánlott díj vonatkozásában.

66. Hangsúlyozta, hogy az I. r. egyéb érdekelt ezen alszempontnál is kalkulált valamennyi, a kérelmező által kifogásolt költségelemmel, kivéve a biztosítási és ügyvédi költségeket. E helyütt egyrészt hivatkozott a felelősségbiztosításra vonatkozóan a határozat 63. pontjában rögzítettekre, másrészt vitatta, hogy a régészeti lelőhely őrzéséhez ügyvédet szükséges bevonni, ezáltal ilyen költséggel kellene kalkulálni.

67. A 7. kérelmi elemre vonatkozóan is kiemelte, hogy az I. r. egyéb érdekelt a 4. alszempontra esetében is minden költséggel kalkulált, tartalékot is képzett, továbbá megfelelő nyereséget is bemutatott az indokolásaiban.

68. Az ajánlatkérő a 8. kérelmi elem tekintetében előadta, hogy a II. r. egyéb érdekelt árándokolása minden olyan költségre kiterjedt, amely a régészeti lelőhely őrzéséhez feltétlenül szükséges. Hangsúlyozta, hogy az árándokolás kiterjedt dologi, adminisztrációs, szervezési, irányítási költségekre, a közterhekre, így különösen a céges adókra, iparüzési és társasági nyereségadó megfizetésére is.

Hivatkozott a fent kifejtett érvekre, melyek szerint biztosítási és ügyvédi költségek itt sem merültek fel.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

69. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő a tárgyi közbeszerzési eljárását 2018. augusztus 7. napján indította, így e jogorvoslati eljárásra is a Kbt. e napon hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni.

70. A Döntőbizottság – figyelemmel az ajánlatkérő eljárási kifogásaira – elsődlegesen az eljárásjogi feltételek fennállását vizsgálta meg, közülük is azt, hogy a kérelmező a jogorvoslati kérelem egésze tekintetében rendelkezik-e ügyfélképeséssel.

71. A Kbt. 145. § (1) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárására az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezéseit kell alkalmazni e törvény, valamint az e törvény felhatalmazása alapján alkotott végrehajtási rendelet kiegészítő vagy eltérő rendelkezéseinek figyelembevételével.

Az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerint ügyfél az a természetes vagy jogi személy, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz, vagy akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak.

A Kbt. 148. § (2) bekezdése szerint kérelmet nyújthat be az ajánlatkérő, az ajánlattevő, közös ajánlattétel esetén bármelyik ajánlattevő, a részvételre jelentkező, közös részvételi jelentkezés esetén bármelyik részvételre jelentkező vagy az egyéb érdekelt, akinek jogát vagy jogos érdekét az e törvénybe ütköző tevékenység vagy mulasztás sérti vagy veszélyezteti. Az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívás, a közbeszerzési dokumentumok, illetve ezek módosításának, valamint a 113. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatás jogsértő volta miatt kérelmet nyújthat be a közbeszerzés tárgyával összefüggő tevékenységű kamara vagy érdekképviseleti szervezet is. (E bekezdésben foglaltak a továbbiakban együtt: kérelmező.)

72. A jogalkotó a fenti jogszabályi rendelkezésekben határozta meg azoknak a körét, akik jogorvoslati kérelmet terjeszhetnek elő a közbeszerzésre, illetve a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértése miatt. Ebben a körben nevesítetten szerepel az ajánlattevő is. Ezt alátámasztják a 89/65/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési eljárások odaítélésre vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2007/66/EK irányelv (2007. december 11.) egyes rendelkezései, melyek szerint a jogorvoslati eljárás igénybevételét legalább azon személyek számára lehetővé kell tenni, akiknek érdekében áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és akiknek az állítólagos jogsértés érdeksérelmet okozott vagy okozhat.

Az Ákr. 10. § (1) bekezdése, a Kbt. 148. § (2) bekezdése, valamint az állandósult joggyakorlat szerint a kérelmezői jogosultságnak a kérelem előterjesztője vonatkozásában közvetlenül kell jelentkeznie, a kérelmező jogának, jogos érdeksérelmének közvetlenül kell kimutathatónak lenni.

A közvetlen érdeksérelem vagy annak veszélye többféle formában nyilvánulhat meg, így minden esetben az adott tények, körülmények vizsgálatát követően kell állást foglalni és megvizsgálni azt, hogy a jogorvoslati kérelem előterjesztőjének közvetlen érdekeltisége valóban megállapítható-e.

73. A Döntőbizottság a jelen tényállási elemeket a fentiek tükrében vizsgálva megállapította, hogy a kérelmező, mint a tárgyi közbeszerzési eljárás harmadik legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevője támadta az eljárás nyertese és második helyezettje ajánlatának érvényességét, vélelmezve azt, hogy az ajánlatkérő jogsértést követett el azáltal, hogy nem nyilvánította érvénytelenné mindkét ajánlatot.

A Döntőbizottság – az ajánlatkérő ide vonatkozó előadását nem helytállónak ítélve – megállapította, hogy a kérelmező közvetlen érdekséreleme mindkét ajánlat, így a II. r. egyéb érdekelt által benyújtott ajánlat tekintetében is fennáll, mivel a kérelmezőnek közvetlen jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy a közbeszerzési szerződés elnyerése érdekében folytatott versenyben egyetlen érvénytelen, illetve annak vélt ajánlat se maradjon érvényes.

74. A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy a kérelmező jogorvoslati jogosultsága, ügyfélképessége a jogorvoslati kérelem egésze tekintetében fennáll, így a kérelem érdemi vizsgálatának ügyfélképtelenség okán nincs eljárásjogi akadálya.

75. A Döntőbizottság következő lépésként az ajánlatkérő elkésztési kifogásait vizsgálta meg.

A Döntőbizottság rögzíti, hogy ezek közül az első mind a 3., mind a 4. kérelmi elemre vonatkozott. Az ajánlatkérő e körben azt állította, hogy a kérelmező arról, hogy az ajánlatkérő az 1. alszempontra vonatkozóan nem kért áringdolást az I. és II. r. egyéb érdekelttől, az első indokoláskérés megküldése napján, 2018. október 18-án tudomást szerzett, melynek okán az előzetes vitarendezésre nyitva álló határidő 2018. október 22-én lejárt, ezért e kérelmi elemek elkéstek.

A második elkésztési kifogás szerint a 4. kérelmi elem elkésztett, mivel az előzetes vitarendezési kérelem arra vonatkozóan nem tartalmazott kérelmi elemet, hogy az ajánlatkérő nem kért indokolást a II. r. egyéb érdekelttől az 1. alszempontra tett megajánlása kapcsán, ezért a kérelmező már az összegezés megküldése napján tudomást szerzett a jogsértésről.

76. A Kbt. 69. § (2) bekezdése szerint az ajánlatkérő köteles megállapítani, hogy mely ajánlat vagy részvételi jelentkezés érvénytelen, és hogy van-e olyan gazdasági szereplő, akit az eljárásból ki kell zárni. Az ajánlatkérő a bírálat során az alkalmassági követelmények, a kizáró okok és a 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumok előzetes ellenőrzésére köteles az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatot elfogadni, valamint minden egyéb tekintetben a részvételi jelentkezés és az ajánlat megfelelését ellenőrizni, szükség szerint a 71-72. § szerinti bírálati cselekményeket elvégezni. Az ajánlatkérő az egységes európai közbeszerzési dokumentum szerinti nyilatkozattal egyidejűleg – több szakaszból álló eljárásban a részvételi szakaszban – ellenőrzi a nyilatkozatban feltüntetett, a (11) bekezdés szerint elérhető adatbázisok adatait is.

77. A Kbt. 148. § (3) bekezdése szerint a kérelem – a (4)-(5) bekezdés szerinti eltéréssel – a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt napon belül, a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntés esetében pedig a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tíz napon belül nyújtható be. A jogsértés megtörténtétől számított kilencven napon túl kérelmet előterjeszteni nem lehet.

A Kbt. 148. § (7) bekezdés d) pontja az alábbiak szerint rendelkezik:

„(7) A (3)-(4) bekezdés szerinti határidő számításakor a jogsértés tudomásra jutása időpontjának kell tekinteni

d) ha a kérelemmel érintett jogsértéssel összefüggésben előzetes vitarendezést kérelmeztek és da) ha az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját határidőben megküldte, de egyéb intézkedést nem tett, ezen jogsértés tekintetében az ajánlatkérői álláspont megküldésének időpontját;

db) ha az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját határidőben nem küldte meg, ezen jogsértés tekintetében az ajánlatkérői álláspont megküldésére vonatkozó határidő lejártának napját;”

A Kbt. 148. § (10) bekezdése szerint a (3)-(9) bekezdés szerinti határidők elmulasztása jogvesztéssel jár.

78. A Kbt. kógens szabályozása meghatározza, hogy a kérelmezők milyen határidővel fordulhatnak jogorvoslatért a Döntőbizottsághoz. A Kbt. szubjektív és objektív határidőkkel határolja be a jogorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló időtartamot, melyek jogvesztő jellegűek.

A jogorvoslati határidők jogvesztő jellege azt jelenti, hogy a határidő letelte után az igényérvényesítés lehetősége kizárt. Nem áll fenn jogi lehetőség a határidők nyugvására, meghosszabbodására sem.

A Kbt. 148. § (3) bekezdése főszabályként a jogorvoslati kérelem benyújtásának szubjektív határidejeként meghatározza, hogy a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt napon belül, a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntés esetében a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tíz napon belül nyújtható be a jogorvoslati kérelem. Emellett pedig egy objektív, a jogsértés megtörténtétől számított kilencven napos jogorvoslati határidőt is meghatároz.

A Kbt. 148. § (7) bekezdésében a jogalkotó egyes közbeszerzési eljárási cselekmények, ajánlatkérői döntések tekintetében kötelezően meghatározta, hogy a Kbt. 148. § (3) bekezdése szerinti tudomásra jutástól számított tizenöt napos, illetve tíz napos határidő számításakor milyen időpontot kell figyelembe venni a tudomásra jutás időpontjaként.

A Kbt. 148. § (7) bekezdés d) pontjának szabályozása arra az esetre vonatkozik, amikor a kérelmező élt a számára biztosított lehetőséggel, és határidőben előzetes vitarendezést kezdeményezett. Az ehhez fűződő tudomásra jutási időpont kétféle lehet attól függően, hogy az ajánlatkérő az – egyéb intézkedés nélküli – jogsértéssel kapcsolatos álláspontját határidőben megküldte-e, avagy sem. A tudomásszerzés időpontja az első – mint jelen – esetben az ajánlatkérő által adott elutasító válasz megküldésének dátuma, míg a második esetben az ajánlatkérői válasz megküldésére vonatkozó határidő leteltének napja.

Hangsúlyozandó azonban, hogy ezen speciális, későbbi tudomásszerzési időpont akkor illeti meg a kérelmezőt a szubjektív jogorvoslati határidő számítása szempontjából, amennyiben a jogorvoslati kérelmében az előzetes vitarendezési kérelmében kifogásolt ajánlatkérői magatartással egyező tartalmú jogsértést/jogsértéseket vélelmez.

79. A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő 2018. október 18-án küldte meg indokoláskérését az ajánlattevők részére. Ezen dokumentumból a kérelmező ugyan értesült arról, hogy az ajánlatkérő nem kért indokolást az I. és II. r. egyéb érdekelttől az 1. alszempontra tett megajánlásukra vonatkozóan, viszont a jogsértésről való tudomásszerzése – jogsértés megvalósulása hiányában – ekkor még nem következett be, mivel a Kbt. 69. § (2) bekezdése alapján az ajánlatkérő a bírálat során, azaz annak lezárásig végezhet a Kbt. 71-72. § szerinti bírálati cselekményt, azaz adhat ki pl. indokoláskérést. Mivel a bírálat az eljárást lezáró döntéssel, pontosabban az arról szóló összegezés megküldésével zárul, ezért a kérelmező a fent kifejtettek alapján legkorábban az összegezés kézhezvételének napján, 2018.

december 17-én szerezhette tudomást a 3-4. kérelmi elemben vélelmezett jogsértésről. Abban az esetben később, amennyiben reá nézve beáll valamely olyan körülmény, amelyhez – a fent szintén rögzítettek szerint – a jogalkotó kedvezőbb, későbbi tudomásszerzési időpontot rendel.

A Döntőbizottság e körben – az előzetes vitarendezési, illetve jogorvoslati kérelem tartalmi vizsgálatát követően – megállapította, hogy a kérelmező a vitarendezési kérelmében csak arra vonatkozóan terjesztett elő kérelmi elemet, hogy az ajánlatkérő nem kért az I. r. egyéb érdekelttől árindokolást az 1. alszempontra adott megajánlása kapcsán, míg a vitarendezési kérelem a II. r. egyéb érdekelt tekintetében ilyen kérelmi elemet nem tartalmazott. Ebből következően megállapítható volt, hogy a vitarendezési kérelem a jogorvoslati kérelem 3. kérelmi elemét tartalmazta, míg a 4. kérelmi elem csak a jogorvoslati kérelemben került előterjesztésre, melyet a határozat 24. pontjában felsoroltak közül alátámaszt különösen a vitarendezési kérelem 2. oldal 2. bekezdése, a 3. és 8. oldal utolsó bekezdése, valamint az a tény, hogy a kérelmező a vitarendezési kérelmében 7, a jogorvoslati kérelmében 8 kérelmi elemet terjesztett elő úgy, hogy az I. r. egyéb érdekeltet érintően mindkét kérelemben ugyanazt a 6 kérelmi elemet nyújtotta be.

80. A fentiek alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmező a 4. kérelmi elemben vélelmezett jogsértésről az összegezés megküldésekor, 2018. december 17-én, míg a 3. kérelmi elem jogsértéséről az előzetes vitarendezési kérelmet elutasító válasz megküldésének napján, 2018. december 28-án szerzett tudomást. Ebből kifolyólag a kérelmező a 10 napos jogvesztő határidő megtartásával a 4. kérelmi elemet 2018. december 27. napjáig, a 3. kérelmi elemet 2019. január 7. napjáig terjeszthette elő, ezért a jogorvoslati kérelem 2019. január 7. napján történt benyújtására tekintettel a 3. kérelmi elem határidőben került előterjesztésre, míg a 4. kérelmi elem elkésett.

81. Az Ákr. 46. § (1) bekezdés a) pontja szerint a hatóság a kérelmet visszautasítja, ha az eljárás megindításának jogszabályban meghatározott feltétele hiányzik, és e törvény ahhoz más jogkövetkezményt nem fűz.

Az Ákr. 47. § (1) bekezdés a) pontja szerint a hatóság az eljárást megszünteti, ha a kérelem visszautasításának lett volna helye, annak oka azonban az eljárás megindítását követően jutott a hatóság tudomására.

82. Mindezekre figyelemmel a Döntőbizottság megállapította, hogy a jogorvoslati kérelem érdemi vizsgálatának a 4. kérelmi elem tekintetében eljárásjogi akadály van, míg a 3. kérelmi elemet a többi – 1-2. és 5-8. – kérelmi elemmel együtt az alábbiak szerint érdemben vizsgálta.

83. Tekintettel arra, hogy az I. r. egyéb érdekelt az indokolását és kiegészítő indokolását üzleti titokká nyilvánította, a Döntőbizottságnak az Ákr. 27. § (2) bekezdésének figyelembevételével kellett eljárnia, mely szerint a hatóság gondoskodik arról, hogy a törvény által védett titok (a továbbiakban: védett adat) ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és a személyes adatok védelme biztosított legyen.

84. A Döntőbizottság az 1-2. kérelmi elemet – a közöttük fennálló szoros összefüggés miatt – együttesen bírálta el.

85. A Döntőbizottságnak az 1. kérelmi elem tekintetében abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő jogszerűen fogadta-e el az I. r. egyéb érdekeltnek az árindokolása és kiegészítő árindokolása üzleti titokká nyilvánítására vonatkozó indokolását,

illetve annak kiegészítését, és nem kellett volna-e ezen okból érvénytelenné nyilvánítania az ajánlatot.

A 2. kérelmi elem vonatkozásában a Döntőbizottságnak azt kellett megítélnie, hogy az I. r. egyéb érdekelt árándokolása és kiegészítő árándokolása tartalmaz-e olyan adatokat, amiket nem nyilváníthatott volna üzleti titokká, és ennek okán hiánypótlásra felhívási kötelezettség terhelte-e az ajánlatkérőt.

86. A Kbt. 44. §-a az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„(1) A gazdasági szereplő az ajánlatban, részvételi jelentkezésben, hiánypótlásban vagy felvilágosításban, valamint a 72. § szerinti indokolásban elkülönített módon elhelyezett, üzleti titkot (ideértve a védett ismeretet is) [Ptk. 2:47. §] tartalmazó iratok nyilvánosságra hozatalát megtilthatja. Az üzleti titkot tartalmazó irat kizárólag olyan információkat tartalmazhat, amelyek nyilvánosságra hozatala a gazdasági szereplő üzleti tevékenysége szempontjából aránytalan sérelmet okozna. A gazdasági szereplő az üzleti titkot tartalmazó, elkülönített irathoz indokolást köteles csatolni, amelyben részletesen alátámasztja, hogy az adott információ vagy adat nyilvánosságra hozatala miért és milyen módon okozna számára aránytalan sérelmet. A gazdasági szereplő által adott indokolás nem megfelelő, amennyiben az általánosság szintjén kerül megfogalmazásra.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a gazdasági szereplő nem nyilváníthatja üzleti titoknak különösen

a) azokat az információkat, adatokat, amelyek elektronikus, hatósági vagy egyéb nyilvántartásból bárki számára megismerhetők,

b) az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 27. § (3) bekezdése szerinti közérdekből nyilvános adatokat,

c) az ajánlattevő, illetve részvételre jelentkező által az alkalmasság igazolása körében bemutatott

ca) korábban teljesített közbeszerzési szerződések, illetve e törvény szerinti építés- vagy szolgáltatási koncessziók megkötésére, tartalmára és teljesítésére vonatkozó információkat és adatokat,

cb) gépekre, eszközökre, berendezésekre, szakemberekre, tanúsítványokra, címkékre vonatkozó információkat és adatokat,

d) az ajánlatban meghatározott árak, építési beruházások, szolgáltatások leírását, ide nem értve a leírásnak azt a jól meghatározható elemét, amely tekintetében az (1) bekezdésben meghatározott feltételek az ajánlattevő által igazoltan fennállnak,

e) ha az ajánlatkérő annak benyújtását kéri, az ajánlattevő szakmai ajánlatát, ide nem értve a szakmai ajánlatnak azt a jól meghatározható elemét, amely tekintetében az (1) bekezdésben meghatározott feltételek az ajánlattevő által igazoltan fennállnak és a (3) bekezdés alapján nincs akadálya az üzleti titokká nyilvánításnak.

(3) A gazdasági szereplő nem tilthatja meg nevének, címének (székhelyének, lakóhelyének), valamint olyan ténynek, információnak, megoldásnak vagy adatnak (a továbbiakban együtt: adat) a nyilvánosságra hozatalát, amely a 76. § szerinti értékelési szempont alapján értékelésre kerül, de az ezek alapjául szolgáló – a (2) bekezdés hatálya alá nem tartozó – részinformációk, alapadatok (így különösen az árazott költségvetés) nyilvánosságra hozatalát megtilthatja.

(4) Ha a gazdasági szereplő meghatározott információk, adatok üzleti titokká nyilvánítása során az (1)-(3) bekezdésben foglaltakat nem tartotta be, az ajánlatkérő hiánypótlás keretében köteles felhívni az érintett gazdasági szereplőt a megfelelő tartalmú dokumentum benyújtására.”

87. A Kbt. 73. § (1) bekezdés f) pontja szerint:

„(1) Az ajánlat vagy a részvételi jelentkezés érvénytelen, ha

f) az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező

fa) valamely adatot a 44. § (2)-(3) bekezdésébe ütköző módon minősít üzleti titoknak és ezt az ajánlatkérő hiánypótlási felhívását követően sem javítja; vagy

fb) a 44. § (1) bekezdése szerinti indokolás a hiánypótlást követően sem megfelelő.”

88. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az üzleti titok körének meghatározása az érintett titokgazda gazdasági szereplő által meghatározott adatokat jelenti, az üzleti titokká minősítés az ajánlattevő kompetenciájába tartozik. Az üzleti titokká nyilvánítás jogának tartalmi korlátait egyfelől az üzleti titoknak a meghivatkozott Ptk. 2:47. § szerinti fogalmi meghatározása, másfelől a Kbt. 44. § (2) és (3) bekezdésében szabályozott tilalom adja meg. A Kbt. 44. § (1) bekezdése formai követelményt is előír a helyes eljárásra. Eszerint az üzleti titkot tartalmazó iratokat elkülönített módon kell elhelyezni az ajánlatban, részvételi jelentkezésben, hiánypótlásban, illetőleg a Kbt. 72. §-a szerinti indokolásban. Az ilyen módon és okból elkülönített irathoz a gazdasági szereplő köteles indokolást csatolni, amelyben számot ad a nyilvánosság kizárásának jogszerű indokairól. A jogalkotó a megfelelő indokolás tartalmi feltételeit tételesen nem adja meg, hanem az elérendő eredményre fogalmaz meg iránymutatást: az indokolásnak azt kell alátámasztania, hogy az adott információ vagy adat nyilvánosságra hozatala a gazdasági szereplő számára aránytalan sérelmet okozna. Az indokolás nem fogalmazható meg az általánosság szintjén, olyan részletezettséggel kell elkészíteni, hogy abból megállapítható legyen, hogy a nyilvánosság miért és milyen módon okozhat a konkrét gazdasági szereplőnek aránytalan sérelmet. A Kbt. 44. § (4) bekezdésében és a Kbt. 73. § (1) bekezdés f) pontjában a jogalkotó a törvény által védett közérdek, a nyilvánosság szükséges mértékű érvényesülésének biztosítása érdekében vizsgálati és cselekvési kötelezettséget írt elő az ajánlatkérő számára.

A jogszabályban előírtak betartásához, a jogsértő helyzet reparálásához jogi eszközt is biztosított: a hiánypótlás alkalmazhatóságát, végső soron a jogsértő magtartás szankcionálhatóságát, az érvénytelenség megállapítását, amennyiben a hiánypótlást követően is jogsértő az üzleti titokká nyilvánítás, illetve elégtelen az indokolás.

89. A Döntőbizottság először a 2. kérelmi elembe kifogásolt, az adatok üzleti titokká minősítésének jogszerűségét vizsgálta meg, mivel álláspontja szerint ehhez képest lehet megítélni az 1. kérelmi elemmel érintett problémát, az üzleti titokká nyilvánításra vonatkozó indokolás megfelelőségét.

90. A Döntőbizottság az I. r. egyéb érdekelt áringoklását és kiegészítő áringoklását az üzleti titokká minősítésre vonatkozó, a Kbt. 44. § (1) bekezdésében előírt általános követelmény (a nyilvánosságra hozatal általi aránytalan sérelem okozás), illetve a Kbt. 44. § (2)-(3) bekezdésében előírt tilalmak tükrében megvizsgálva megállapította, hogy azok mindhárom érintett (2-4.) alszempontra megajánlott díj tekintetében munkabér-, anyag- és eszközkiadásokat tartalmaztak szöveges indokolás, illetve azt alátámasztó adatokat tartalmazó kalkulációs táblázat formájában. Ennek következtében megállapítható volt, hogy az indokolások nem tartalmaztak a Kbt. 44. § (2) bekezdés a)-e) pontja által tiltott közérdekű, közérdekből nyilvános, valamint műszaki-szakmai adatot, illetve a 44. § (3) bekezdése tilalmi köréből csak olyan információt, amely az egyes alszempontra megajánlott ár alapadatának minősül, azaz kivételi körbe tartozik, és üzleti titokká nyilvánítható.

91. A Döntőbizottság megállapította, hogy az I. r. egyéb érdekelt az indokolásaiban olyan információkat nyilvánított üzleti titokká, amelyek megfeleltek azon általános követelménynek, hogy a nyilvánosságra hozatal számára a gazdasági tevékenysége szempontjából aránytalan sérelmet okozna.

A Döntőbizottság mindezek alapján megállapította, hogy mivel az üzleti titokká minősítés a Kbt. 44. § (1)-(3) bekezdése szerint történt, e körben nem volt szükség a Kbt. 44. § (4) bekezdése szerinti hiánypótlási felhívás kiadására, attól az ajánlatkérő jogszerűen tekintett el, ezért a Döntőbizottság a 2. kérelmi elemet, mint alaptalant elutasította.

92. A Döntőbizottság az I. r. egyéb érdekelt üzleti titokká minősítésre vonatkozó indokolása körében rögzíti, hogy azt az ajánlatkérő általánosnak találta abból a szempontból, hogy „nem tér ki részletesen arra, hogy az árképzés mások általi megismerése miatt és pontosan milyen aránytalan sérelmet jelent a számukra”, ezért e tekintetben a Kbt. 44. § (4) alapján hiánypótlási felhívást bocsátott ki, melyben kérte az I. r. egyéb érdekeltet, hogy egészítse ki indokolását, vagy nyilatkozzon arról, hogy az üzleti titokká nyilvánítást nem kívánja fenntartani.

93. Az I. r. egyéb érdekelt hiánypótlás keretében kiegészített indokolása tekintetében a Döntőbizottság megállapította, hogy az a fent kifejtettek szerint jogszerűen üzleti titokká nyilvánított információk ismeretében nem tekinthető az általánosság szintjén megfogalmazottnak, mert ha a kérelmező által kifogásolt részek – mint pl. „munkaszervezési metodika”, „HR gazdálkodás”, „árrés konklúzió levonása”, „komoly versenyhátrány”, „árkalkulációs adatok” – konkrétan, pl. adatokkal kiegészítve kerültek volna megfogalmazásra, az már veszélyeztette volna az I. r. egyéb érdekelt üzleti titokhoz fűződő jogát, azaz a védett adatok titokban maradását, mely aránytalan sérelmet okozhatott volna számára.

A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő jogszerűen minősítette az I. r. egyéb érdekelt üzleti titokra vonatkozó indokolásának hiánypótlás keretében történt kiegészítését a Kbt. 44. § (1) bekezdésének megfelelő iratnak, ezért a Döntőbizottság jogorvoslati kérelem 1. kérelmi elemét elutasította.

94. A 3. kérelmi elem tekintetében a Döntőbizottságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő jogszerűen járt-e el akkor, mikor úgy nyilvánította érvényessé az I. r. egyéb érdekelt ajánlatát, hogy nem kért indokolást az 1. alszempontra adott 990.-Ft/m²-es megajánlására vonatkozóan.

95. Az Európai Parlament és a Tanács a közbeszerzésekről szóló 2014/24/EU irányelve 69. cikk (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő szerv köteles magyarázatot kérni a gazdasági szereplőktől az ajánlatban feltüntetett ár vagy költségek tekintetében, ha egy ajánlat a kivitelezendő építési beruházáshoz, szállítandó áruhoz vagy nyújtandó szolgáltatáshoz képest kirívóan alacsony összegűnek tűnik.

96. A Kbt. 72. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő az értékelés szempontjából lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni és erről a kérésről a többi ajánlattevőt egyidejűleg, írásban értesíteni, ha az ajánlat a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel aránytalanul alacsony összeget tartalmaz az értékelési szempontként figyelembe vett ár vagy költség, vagy azoknak valamely önállóan értékelésre kerülő eleme tekintetében.

97. A jogalkotó a jelenleg hatályos Kbt. szabályozási rendszerében is az alapvető fontosságú rendelkezések körében határozta meg, hogy az ajánlatkérő köteles árindokolást kérni attól az ajánlattevőtől, akinek ajánlata aránytalanul alacsony ellenszolgáltatást tartalmaz.

A Kbt. rendelkezései nem határozzák meg konkrétan az aránytalanul alacsony ellenszolgáltatás fogalmát, egy ajánlati ár irreálisan alacsony voltának megállapításához a jelenlegi szabályozás szerint a szerződés tárgyát kell kiindulópontnak tekinteni. Annak megítéléséhez, hogy a szerződés tárgya milyen ajánlati ár esetén valósítható meg, az ajánlatkérő a korábbi tapasztalataira, a becsült érték meghatározásakor figyelembe vett adatokra, valamint a piaci viszonyokra tud támaszkodni. Amennyiben a fenti szempontok, mint viszonyítási alapok bármelyike alapján az adott ellenszolgáltatás irreálisan alacsonynak minősül, beáll az ajánlatkérő indokoláskérési kötelezettsége.

98. Az aránytalanul alacsony ellenszolgáltatás normatív meghatározásának hiányában tehát a Döntőbizottság azt vizsgálta, hogy jelen esetben különösen a közbeszerzés tárgyára, a piaci viszonyokra és egyéb körülményekre tekintettel az ajánlatkérő az ajánlatok elbírálása során jogszerűen járt-e el, amikor az egyéb érdekelt ajánlati árát nem értékelte aránytalanul alacsony ellenszolgáltatásként.

A jogalkotó nem önmagában alacsony ellenszolgáltatást, hanem hangsúlyos jelzőt alkalmazva „aránytalanul” alacsony ellenszolgáltatást határozott meg.

99. A Döntőbizottság álláspontja szerint az ár aránytalanul alacsony voltának megítélésekor elsődleges kiindulópont az ár becsült értékhez viszonyított aránya.

A Döntőbizottság rögzíti, hogy jelen esetben az ajánlatkérő a négy – önállóan értékelésre kerülő – alszempontról álló ajánlati ár egészére vonatkozóan 290.000.000.-Ft összegű becsült értéket határozott meg. Az 1. alszempontra tekintetében az EKR-ben az előkészítés menüpontban a becsült érték meghatározására alkalmazott módszerként „Az ajánlatkérő korábbi, hasonló tárgyra irányuló szerződéseinek elemzése” lehetőséget választotta, és e körben csatolta az ajánlatkérő és a Salisbury Kft. között 2016. október 7-én létrejött vállalkozási keretszerződést, amelyben a felek az 1. alszempontra tartozó munkák tekintetében 990.-Ft/m² összegben állapodtak meg.

Fentiek alapján megállapítható, hogy az ajánlatkérő az 1. alszempontra vonatkozó becsült értéként 990.-Ft/m² összeget vett figyelembe, mellyel megegyezett az I. r. egyéb érdekelt ajánlati ára.

100. A Döntőbizottság megállapította, hogy a Döntőbizottság felhívására az ügyfelek által a tárgyalást követően becsatolt, 2018. évben létrejött szerződésekben kikötött 1.170.-Ft/m²-es és 990.-Ft/m²-es ajánlati árak átlaga 1.080.-Ft/m², melynél az I. r. egyéb érdekelt 990.-Ft/m²-es megajánlása csekély mértékben, 8%-kal alacsonyabb.

A Döntőbizottság álláspontja szerint az ár piaci jellegének megítélése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a kérelmező által csatolt keretmegállapodás közbeszerzési eljárás eredményeképpen, míg az ajánlatkérő által figyelembe venni kért vállalkozási keretszerződés nem közbeszerzési eljárás nyomán jött létre.

101. A Döntőbizottság a Kbt. 160. § (4) bekezdése alapján nem vette figyelembe a fent hivatkozott keretmegállapodás mellett a kérelmező által becsatolt egyéb dokumentumokat, illetve a szintén mellékelt előkészítő iratban tett további nyilatkozatait, mivel a Döntőbizottság tárgyalási felhívása csak a kérelmező által a tárgyaláson az 1. alszempontra tartozó munkák tekintetében hivatkozott szerződésre, illetve az azzal összefüggő, esetlegesen rendelkezésre álló egyéb dokumentumok, pl. eredményhirdetmény előterjesztésére vonatkozott.

102. A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy az I. r. egyéb érdekelt 1. alszempontra tett megajánlása nem minősül aránytalanul alacsonynak, e körben az ajánlatkérőt indokoláskérési kötelezettség nem terhelte, ezért a 3. kérelmi elemet, mint alaptalant elutasította.

103. A Döntőbizottság az 5-8. kérelmi elemet az előbbi kérelmi elemnél kifejtetteken túl az alábbi jogszabályi rendelkezések, és azokból levont következtetések alapján bírálta el.

104. A Kbt. 72. § (2)-(4) bekezdései szerint:

„(2) Az ajánlatkérő figyelembe veheti az olyan objektív alapú indokolást, amely különösen
a) a gyártási folyamat, az építési beruházás vagy a szolgáltatásnyújtás módszerének gazdaságosságára,

b) a választott műszaki megoldásra,

c) a teljesítésnek az ajánlattevő számára kivételesen előnyös körülményeire,

d) az ajánlattevő által ajánlott áru, építési beruházás vagy szolgáltatás eredetiségére,

e) a 73. § (4) bekezdése szerinti környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek való megfelelésre, vagy

f) az ajánlattevőnek állami támogatások megszerzésére való lehetőségére vonatkozik.

(3) Az ajánlatkérő az indokolás elfogadhatóságának megítéléséhez – ha az elfogadhatóság kétséges – további kiegészítő indokolást kérhet az ajánlattevőtől, a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett. Az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.

(4) Nem megfelelő az indokolás különösen, ha megállapítható, hogy az ajánlat azért tartalmaz aránytalanul alacsony árat vagy költséget, mert nem felel meg a 73. § (4) bekezdése szerinti környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek. Az ajánlatkérő az ajánlat megalapozottságának vizsgálata során ennek megítéléséhez az adott ágazatban kötelezően alkalmazandó irányadó munkabérekéről is tájékoztatást kérhet az ajánlattevőtől.”

105. A Kbt. 73. § (2) és (4) bekezdései az alábbiak szerint rendelkeznek:

„(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl az ajánlat érvénytelen, ha aránytalanul alacsony ellenszolgáltatást vagy más teljesíthetetlen feltételt tartalmaz [72. §].

(4) Az (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen az ajánlat különösen, ha nem felel meg azoknak a környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek, amelyeket a jogszabályok vagy kötelezően alkalmazandó kollektív szerződés, illetve a 4. mellékletben felsorolt környezetvédelmi, szociális és munkajogi rendelkezések írnak elő. A Közbeszerzési Hatóság – a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által minden évben rendelkezésére bocsátott adatszolgáltatás alapján – tájékoztatást tesz közzé honlapján a Magyarországon egyes ágazatokban alkalmazandó kötelező legkisebb munkabérről.

106. A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 136. § (1) bekezdése szerint alapként legalább a 153. § (1) bekezdése szerinti munkabért kell meghatározni.

Az Mt. 153. § (1) bekezdése szerint:

„(1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy

a) a kötelező legkisebb munkabér és

b) a garantált bérminimum

összegét és hatályát – a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban folytatott konzultációt követően – rendeletben állapítsa meg.”

107. A kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 430/2016. (XII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 430/2016. Korm. rend.) 2. § (1) bekezdés b) pontja szerint a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alapbér kötelező legkisebb összege (minimálbér) a teljes munkaidő teljesítése esetén 2018. január 1-jétől havibér alkalmazása esetén 138 000 forint, hetibér alkalmazása esetén 31 730 forint, napibér alkalmazása esetén 6350 forint, órabér alkalmazása esetén 794 forint.

108. Az Szvmt. 1. § (1)-(3) bekezdései szerint:

„(1) E törvény hatálya az egyéni vállalkozóként, illetve az egyéni cég vagy gazdasági társaság keretében (a továbbiakban együtt: vállalkozás), valamint a személyesen végzett

a) személy- és vagyonvédelmi tevékenységre,

b) vagyonvédelmi rendszert tervező és szerelő tevékenységre (a továbbiakban: tervező-szerelő tevékenység) és

c) magánnyomozói tevékenységre

terjed ki.

(2) E törvény alkalmazásában személy- és vagyonvédelmi tevékenységnek minősül:

a) a természetes személyek életének és testi épségének védelme,

b) az ingatlan, illetve ingóság őrzése,

c) a szállítmány kísérése, pénz és érték szállítása,

d) a rendezvény biztosítása és

e) az a)-d) pontokban foglalt tevékenységek szervezése és irányítása.

(3) Személy- és vagyonvédelmi tevékenységet személyesen az végezhet, aki a következő szakképesítések valamelyikével rendelkezik:

a) biztonsági őr,

b) testőr,

c) vagyonőr vagy

d) biztonságsszervező.”

Az Szvmt. 72/B. §-a szerint:

„(1) Ha az

a) 1. § (2) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott, valamint

b) 1. § (2) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott tevékenységek szervezésével és irányításával összefüggő tevékenységre (a továbbiakban együtt: vagyonvédelmi szolgáltatási tevékenység) irányuló közbeszerzési eljárásban a rezsioradíj mértéke a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 76. §-a szerint önállóan értékelésre kerül, aránytalanul alacsony árajánlatnak minősül, és köteles az ajánlatkérő a Kbt. 72. §-a szerint indokolást kérni, ha az ajánlattevő által alkalmazott rezsioradíj alacsonyabb a Kormány rendeletében megállapított minimális vagyonvédelmi szolgáltatási rezsioradíj mértékénél.

(2) Az (1) bekezdésen kívüli esetekben az ajánlatkérő a Kbt. 72. § (1) bekezdése szerinti indokolás kérése keretében köteles arra vonatkozóan is tájékoztatást kérni, hogy az aránytalanul alacsony árat benyújtó ajánlattevő ajánlatában milyen összegű rezsioradíjjal számolt, és a rezsioradíj kiszámításakor egyes költségeket milyen összeggel és módon vett figyelembe.”

Az Szmvt. 76. § b) pontja értelmében felhatalmazást kap a Kormány arra, hogy a tárgyévre vonatkozó minimális vagyónvédelmi szolgáltatási rezsióradíj mértékét, valamint ezen szabályozás előkészítésére vonatkozó eljárás szabályait rendelettel állapítsa meg.

109. A 116/2018. Korm. rendelet 1. §-a szerint a 2018. évre vonatkozó, az Szmvt. szerinti minimális vagyónvédelmi szolgáltatási rezsióradíj általános forgalmi adó nélküli legkisebb mértéke 2.253.-Ft/óra.

110. Az Efo. tv. 1. § (2)-(3) bekezdései szerint:

„(2) Az alkalmi munkára irányuló egyszerűsített foglalkoztatás esetén az egyszerűsített munkaviszonyban egy naptári napon legfeljebb foglalkoztatott munkavállalók létszáma – a munkáltatónak a tárgyév első, illetve hetedik hónapját megelőző hat havi, ha a munkáltató ennél rövidebb ideje működik, működésének egész hónapjaira eső átlagos statisztikai létszámát alapul véve – nem haladhatja meg

a) a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) hatálya alá tartozó főállású személyt nem foglalkoztató munkáltató esetén az egy főt,

b) egy főtől öt főig terjedő munkavállaló foglalkoztatása esetén a két főt,

c) hattól húsz főig terjedő munkavállaló foglalkoztatása esetén a négy főt,

d) húsznál több munkavállaló foglalkoztatása esetén a munkavállalói létszám húsz százalékát.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott napi alkalmi munkavállalói létszámkeretet a munkáltató a tárgyév napjaira egyenlőtlenül beosztva is felhasználhatja, a 2. § 3. pontjára is figyelemmel. Ennek során a tárgyévben fel nem használt létszámkeret a következő naptári évre nem vihető át.”

Az Efo. tv. 4. § (1) és (1a) bekezdései szerint:

„(1) Egyszerűsített foglalkoztatás céljára létesített munkaviszonyra az Mt., valamint a kötelező legkisebb munkabérről és a garantált bérminimumról szóló külön jogszabály rendelkezéseit az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(1a) Az egyszerűsített foglalkoztatás céljára létesített munkaviszony alapján alapbérként, illetve teljesítménybérként – a meghatározott feltételeknek megfelelően – legalább a kötelező legkisebb munkabér 85%-a, garantált bérminimum esetén 87%-a jár.”

111. Az ajánlat érvényességéről, illetve érvénytelenségéről való ajánlatkérői meggyőződés egyik alapvető jogintézménye az aránytalanul alacsony ár vizsgálata.

A szabályozás célja egyrészt a szerződés konkrét vállalási áron való teljesítésének biztosítása, másrészt a gazdasági ésszerűséggel össze nem egyeztethető ellenszolgáltatással versenyelőnyt szerezni kívánó ajánlattevők kizárása az ajánlatok értékeléséből.

A Kbt. szabályozása meghatározza azt a feltételrendszert és eljárásrendet, amely mellett kötelező az ajánlatkérőnek az ajánlati árat aránytalanul alacsonynak minősíteni, valamint lefolytatni az aránytalanul alacsony árat tartalmazó ajánlatok vizsgálatát, amelynek eredményeként döntenie kell az ajánlatok érvényességéről vagy érvénytelenné nyilvánításáról. Az ajánlatkérőnek az indokoláskérésben konkrétan meg kell adnia azokat az általa lényegesnek tartott ajánlati elemeket, amelyekre vonatkozóan kéri az adatok és az indokolás benyújtását.

Az indokolás elfogadhatóságának kérdését elsődlegesen a konkrét beszerzés egyedi tárgyának specifikumaira, az adott beszerzési piacon érvényesülő árviszonyokra, a teljesítés releváns feltételeire tekintettel kell vizsgálni. Az irreális ár vizsgálatát az ajánlatkérőnek az indokoláskérése alapján elsősorban az ajánlattevő által biztosított adatokra kell alapítania.

A Kbt. 72. § (2)-(6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell az ajánlatkérőnek az indokolás tartalma alapján vizsgálnia a beszerzés tárgyának a megajánlott áron való teljesíthetőségét, a vállalat gazdasági ésszerűséggel való összeegyeztethetőségét, melynek

alapján kerül az ajánlatkérő abba a helyzetbe, hogy döntsön az érintett ajánlat érvényességéről vagy érvénytelenségéről. A Kbt. 72. § (4) bekezdésében illetve a Kbt. 73. § (4) bekezdésében hivatkozott munkajogi szabályok ajánlattevő általi figyelembe vételét – különösen az Mt. munkabérré vonatkozó szabályait, illetve a minimálbér és a garantált bérminimum mértékét megállapító jogszabályokat – az aránytalanul alacsony ár vizsgálata során az ajánlatkérőnek fokozottan szem előtt kell tartania.

Az ajánlatkérő kötelessége az árajánlat megalapozottságáról való meggyőződés, és ha ehhez az indokolás nem elégséges, annak elfogadhatósága kétséges, kiegészítő indoklást kérhet, mely szükség esetén több ízben is alkalmazható, illetve – a Kbt. 69. § (2) bekezdése alapján – alkalmazandó mindaddig, míg az ajánlatkérő megalapozott döntést nem tud hozni.

Az indoklásra illetve kiegészítő indoklásra felhívott ajánlattevőnek akként kell benyújtania – objektív alapú, az ár megalapozottságát tényekkel, adatokkal alátámasztó – indoklását, kiegészítő indoklását, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által az indoklás- illetve kiegészítő indokláskérésben foglalt követelményeknek.

Tehát az ajánlattevőnek olyan objektív alapú indoklást kell adnia, amely független, tárgyilagos választ tartalmaz, egyértelműen alátámasztja a tényleges helyzetet és nem hagy kétséget az ajánlatkérőben afelől, hogy a szerződés a megajánlott áron ténylegesen teljesíthető lesz.

Az ajánlatkérőnek a részére benyújtott indoklásban és kiegészítő indoklás(ok)ban foglaltak alapján kell megítélnie az ajánlat érvényességét.

112. Az 5. kérelmi elem kapcsán a Döntőbizottságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő az I. r. egyéb érdekelt ajánlatát a 2. alszempontra adott 1.000.- Ft/óra megajánlására, illetve az azokra vonatkozó indoklásra és kiegészítő indoklásra tekintettel jogszerűen nyilvánította-e érvényessé.

113. A Döntőbizottság megállapította, hogy az I. r. egyéb érdekelt az indokolásaiban számolt a munkabérral és közterheivel, szervezési, irányítási és adminisztratív költséggel, papír-, írószer-, telefon-, internet- és gépjármű-költséggel, az irodabérlet és a közüzemek díjával, tartalékkal, nyereséggel, valamint iparüzési és társasági adóval.

A Döntőbizottság megállapította, hogy az I. r. egyéb érdekelt a munkabér és közterhei mértékére vonatkozó kalkulációja tekintetében figyelembe vette az Mt., az Efo. tv, valamint a 430/2016. Korm. rend. fentiekben idézett rendelkezéseit.

A Döntőbizottság megállapította, hogy az I. r. egyéb érdekelt kalkulált valamennyi az ajánlatkérő által számon kért költséggel, így – függetlenül attól, hogy nem számolt néhány, a kérelmező által hiányzóknak vélt tétellel (pl. munkaerő-toborzás, biztosítás, veszteségidő), tekintettel arra is, hogy biztosított tartalékot – objektív alapú, minden szükséges költséget magában foglaló elemzést adott az ajánlati árára vonatkozóan, mellyel alátámasztotta, hogy megajánlása fedezetet nyújt a szerződés teljesítésére.

114. A Döntőbizottság a kérelmező egyszerűsített foglalkoztatásra való hivatkozása kapcsán rögzíti, hogy az Efo. tv. 1. § (2) bekezdésében rögzített, az egy naptári napon maximálisan foglalkoztatható alkalmi munkavállalók létszámkorlátját az Efo. tv. 1. § (3) bekezdése alapján éves átlagban kell betartania a munkáltatónak, azaz egy adott naptári napon lényegesen több alkalmi munkavállalót foglalkoztathat, mint az 1. § (2) bekezdés a)-d) pontjában előírt limitek, betartva az egy alkalmi munkavállaló igénybe vételére vonatkozó napi, heti és éves korlátokat. Ezáltal az indoklások nem voltak megkérdőjelezhetők abból a szempontból, hogy az I. r. egyéb érdekelt tudja-e biztosítani a megfelelő mértékű munkaerőt a szolgáltatás teljesítéséhez.

115. A Döntőbizottság a kérelmező hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatására vonatkozó érvelésével kapcsolatban megállapította, hogy az ajánlatkérő valóban nem írta elő, hogy mely területen kell őket foglalkoztatni, így az sem került meghatározásra, hogy az ajánlattevőknek mely szolgáltatási területen, azaz mely értékelési alszempontnál kell kalkulálniuk a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatási költségeivel. Így az ajánlatkérő nem volt köteles, illetve jogosult számon kérni e költségtételt az I. r. egyéb érdekelten, tekintettel arra is, hogy volt olyan alszempont, melyre vonatkozóan – a fent kifejtettek szerint jogszerűen – nem kért indokolást az I. r. egyéb érdekelttől.

116. A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő jogszerűen minősítette megfelelőnek és a gazdasági észszerűséggel összeegyeztethetőnek az I. r. egyéb érdekeltektől indokolásait, ezért az 5. kérelmi elemet, mint alaptalant elutasította.

117. A 6. kérelmi elem vonatkozásában a Döntőbizottságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő az I. r. egyéb érdekeltektől ajánlatát a 3. alszempontra adott 900.-Ft/óra megajánlására, illetve az azokra vonatkozó indokolásra és kiegészítő indokolásra tekintettel jogszerűen nyilvánította-e érvényessé.

118. A Döntőbizottság az I. r. egyéb érdekeltektől 3. alszempontra vonatkozó indokolásait tekintetében ugyanazokat a megállapításokat teszi, mint amelyek a határozat 113. pontjában ismertetésre kerültek.

119. A Döntőbizottság megállapította, hogy a felhívásban, illetve dokumentációban az ajánlatkérő nem tett olyan előírást, hogy tárgyi közbeszerzésre az Szvmt., ezáltal a 116/2018. Korm. rendelet alkalmazandó, illetve a dokumentáció azon előírásából, hogy „Szükség esetén a feltárási terület, az ott elhelyezett gépek, felszerelések és leletek őrzése terepi munkára alkalmatlan időjárás esetén, illetve a munkavégzési időn túl a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően.” sem következik egyértelműen, hogy a 3. alszemponttal érintett őrzési tevékenység az Szvmt. hatálya alá tartozik-e.

A Döntőbizottság a fentiek alapján nem tartotta helytállóknak a kérelmező azon érvelését, hogy ezen objektumőrzési tevékenységre alkalmazni kell az Szvmt. 76. §-a szerinti b) pontja alapján alkotott 116/2018. Korm. rendeletben meghatározott, 2.253.-Ft összegű minimális vagyonszámú szolgáltatási rezsioradíjat, illetve erre vonatkozóan az Szvmt. 72/B. § (2) bekezdése szerinti ajánlatkérői kötelezettséget.

E körben rögzíti a Döntőbizottság, hogy az előzetes vitarendezési, illetve a jogorvoslati kérelem előterjesztésére nyitva álló jogvesztő határidőben a kérelmező sem kifogásolta, hogy az ajánlatkérő indokoláskérései egyetlen ajánlattevő vonatkozásában sem tartalmaztak kérdést a minimális vagyonszámú szolgáltatási rezsioradíjra vonatkozóan, illetve hogy annak 2.253.-Ft-os összegénél a kérelmező 1.350.-Ft-os megajánlása is lényegesen alacsonyabb.

120. A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő jogszerűen minősítette megfelelőnek és a gazdasági észszerűséggel összeegyeztethetőnek az I. r. egyéb érdekeltektől indokolásait, ezért a 6. kérelmi elemet, mint alaptalant elutasította.

121. A Döntőbizottságnak a 7. kérelmi elem kapcsán abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő az I. r. egyéb érdekeltektől ajánlatát a 4. alszempontra adott 500.-Ft/nap megajánlására, illetve az azokra vonatkozó indokolásra és kiegészítő indokolásra tekintettel jogszerűen nyilvánította-e érvényessé.

122. A Döntőbizottság az I. r. egyéb érdekelt 4. alszempontra vonatkozó indokolásai tekintetében ugyanazokat a megállapításokat teszi, amelyeket a határozat 113. pontjában ismertetett, azzal a kiegészítéssel, hogy az I. r. egyéb érdekelt a konténer amortizációját önálló költségként kalkulálta.

123. A Döntőbizottság mindezek alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő jogszerűen minősítette megfelelőnek és a gazdasági észszerűséggel összeegyeztethetőnek az I. r. egyéb érdekelt indokolásait, ezért a 7. kérelmi elemet, mint alaptalant elutasította.

124. A 8. kérelmi elem vonatkozásában a Döntőbizottságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő a II. r. egyéb érdekelt ajánlatát a 3. alszempontra adott 600.-Ft/óra megajánlására, illetve az azokra vonatkozó indokolásra és kiegészítő indokolásra tekintettel jogszerűen nyilvánította-e érvényessé.

125. A Döntőbizottság megállapította, hogy a II. r. egyéb érdekelt indokolásaiban egyebek mellett rögzítette, hogy a régészeti lelőhely őrzését ellátó, „8 órás napi munkaviszonnyal rendelkező alkalmazottak jövedelme nem ebből a bevételi forrásból származik”, illetve hogy „minden munkavállaló heti kétszer 8 órában biztosítja az őrzést, így ebben az esetben részükre csak időarányos bérpótlékot kell biztosítani”. A továbbiakban kifejtette, hogy ezen bérpótlék mértéke 50%.

126. A Döntőbizottság a Kbt., az Mt., illetve a 430/2016. Korm. rend. fent idézett rendelkezéseire hivatkozva hangsúlyozza, hogy a munkavállaló részére – függetlenül munkaideje mértékétől és munkaidő-beosztásától – munkabéreként (alapbérként), legalább a minimálbért kell biztosítani, melynek mértéke 2018. évben óránként 794.-Ft-ot tett ki. Ezt az összeget – a munkáltatói járulékokkal együtt – a munkavállalók részére mindenképpen meg kell fizetni, így az áringdolásaiban a II. r. egyéb érdekeltnek óránként legalább ekkora összeggel kellett volna kalkulálnia.

Ezen mulasztás nem menthető ki azon szöveges indokolással, hogy a jelen alszempontnál a II. r. egyéb érdekelt csak a munkavállalók 50%-os bérpótlékát kalkulálta, mivel a munkavállalók jövedelme nem ebből a bevételi forrásból származik, különösen a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Sztv.) 15. § (3) és (7) bekezdései alapján:

„(3) A könyvvitelben rögzített és a beszámolóban szereplő tételeknek a valóságban is megtalálhatóknak, bizonyíthatóknak, kívülállók által is megállapíthatóknak kell lenniük. Értékelésük meg kell, hogy feleljen az e törvényben előírt értékelési elveknek és az azokhoz kapcsolódó értékelési eljárásoknak (a valódiság elve).

(7) Az adott időszak eredményének meghatározásakor a tevékenységek adott időszaki teljesítéseinek elismert bevételeit és a bevételeknek megfelelő költségeit (ráfordításait) kell számításba venni, függetlenül a pénzügyi teljesítéstől. A bevételeknek és a költségeknek ahhoz az időszakhoz kell kapcsolódniuk, amikor azok gazdaságilag felmerültek (az összemérés elve).”

A fentiekből következően az ajánlattevőknek az áringdolásaikban minden költséget ott kell kalkulálniuk, feltüntetniük, ahol az ténylegesen felmerül, ellenkező esetben a keresztfinanszírozás tervezésével az indoklás nem minősül objektív alapúnak.

127. A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy a II. r. egyéb érdekelt indokolásai nem támasztották alá objektív módon, hogy az általa a 3. részszempontra megajánlott 600.-Ft/óra áron a szolgáltatás teljesíthető, ezért ajánlatát az ajánlatkérőnek érvénytelenné kellett volna nyilvánítania, melynek elmulasztásával az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 73. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 72. § (3) bekezdését.

128. A Döntőbizottság mindezekre figyelemmel a 4. kérelmi elem tekintetében az Ákr. 46. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel, az Ákr. 47. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogorvoslati eljárást megszüntette, a Kbt. 165. § (2) bekezdés a) pontja alapján az 1-3. és 5-7. kérelmi elemet, mint alaptalant elutasította, míg a 8. kérelmi elem vonatkozásában a Kbt. 165. § (2) bekezdés d) pontja alapján megállapította a jogsértés megtörténtét, és alkalmazta a Kbt. 165. § (3) bekezdés b) pontja szerinti jogkövetkezményt, megsemmisítette az ajánlatkérő eljárást lezáró, és azt követően hozott valamennyi döntését.

129. A Kbt. 165. § (5) bekezdése szerint, ha a kérelemmel érintett jogsértéssel összefüggésben előzetes vitarendezést kérelmeztek és az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját megküldte, de egyéb intézkedést nem tett, ezen jogsértés tekintetében a (3) bekezdés d) pontja szerinti bírság összege – a (11) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének legfeljebb 15%-a.

A Kbt. 165. § (11) bekezdése szerint:

„A Közbeszerzési Döntőbizottság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, valamint a bírság összegének – továbbá a 62. § (1) bekezdés q) pont szerinti jogsértés megállapítása esetén az eltiltás időtartamának - megállapításában az eset összes körülményét, így különösen

- a) a jogsértés súlyát,
  - b) a közbeszerzés tárgyát és értékét,
  - c) a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre gyakorolt befolyását,
  - d) az e törvénybe ütköző magatartásnak az adott közbeszerzés vonatkozásában történt ismételt tanúsítását,
  - e) a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt hosszú időtartamot,
  - f) támogatásból megvalósult beszerzés esetén azt a körülményt, ha a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat
- figyelembe veszi. A bírság összegének és az eltiltás időtartamának megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.”

130. A Döntőbizottság jelen esetben további jogkövetkezményként a bírság kiszabását indokoltnak tartotta, mivel az ajánlatkérő a 8. kérelmi elem tekintetében súlyos jogsértést követett el azzal, hogy egy valójában érvénytelen ajánlatot érvényessé nyilvánított.

A Döntőbizottság a bírság mértékének megállapítása során a jogsértés súlyán kívül figyelembe vette a közbeszerzés 290 millió forintos becsült értékét, illetve mérlegelte azt is, hogy a megállapított jogsértés reparálható.

A Döntőbizottság az ajánlatkérő terhére értékelte, hogy az utóbbi két évben három ügyben (D.168/2017., D.506/2017., D.373/2018.) állapított meg közbeszerzési eljárásaival kapcsolatban jogsértést, melyek közül az utóbbi két esetben egyéb jogkövetkezményként bírság kiszabására is sor került.

A Döntőbizottság mindezen tényezőket együttesen mérlegelve a bírság összegét a rendelkező részben meghatározott mértékben állapította meg.

131. A Döntőbizottság az eljárási költségek viseléséről a Kbt. 151. § (8)-(10) bekezdése, illetve az Ákr. 126. § (2)-(3) bekezdése alapján rendelkezett.

A Kbt. 151. § (8)-(10) bekezdése szerint:

„(8) Ha a Közbeszerzési Döntőbizottság a jogorvoslati kérelmet visszautasítja, vagy a jogorvoslati eljárást megszünteti, az igazgatási szolgáltatási díj a kérelmezőnek visszajár. A

kérelem vagy egyes kérelmi elemek visszavonása esetén a kérelmező a fenntartott kérelmi elemekre figyelemmel és a külön jogszabályban meghatározottak szerint tarthat igényt az igazgatási szolgáltatási díj visszatérítésére.

(9) Ha a jogorvoslati ügyet lezáró érdemi határozatban a Közbeszerzési Döntőbizottság a Kbt. 165. § (2) bekezdés c)-f) pontja szerinti döntést hoz, a befizetett igazgatási szolgáltatási díj háromszázezer forintot meghaladó része a kérelmezőnek a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozatának megküldését követő 8 napon belül visszajár. Az igazgatási szolgáltatási díj összegéből háromszázezer forint ilyenkor is a Közbeszerzési Hatóság saját bevétele, amelynek viseléséről a Közbeszerzési Döntőbizottság az Ákr. szerint az eljárási költségekre vonatkozó általános szabályok szerint rendelkezik. Az alaptalan kérelem esetében a díj nem kerül visszatérítésre, a kérelmező viseli az igazgatási szolgáltatási díj teljes összegét.

(10) Ha a kérelmező jogorvoslati kérelmében több jogsértés megállapítását is kérte, de a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügy érdemében hozott határozatában a kérelemnek csak részben ad helyt, az igazgatási szolgáltatási díjnak a Közbeszerzési Hatóság (2) bekezdés szerinti saját bevételeivel csökkentett részét az alapos és alaptalan kérelmek arányának figyelembevételével téríti vissza a kérelmezőnek.”

Az Ákr. 126. § (2)-(3) bekezdései szerint:

„(2) A jogvitás eljárásban a hatóság az eljárási költségek viselésére kötelezi

- a) a kérelem elutasítása esetén a kérelmező ügyfelet,
- b) a kérelemnek helyt adó döntés esetén az ellenérdekű ügyfelet.

(3) Ha a határozat a kérelemnek részben ad helyt, a hatóság az eljárási költség arányos viselésére kötelezi a kérelmező ügyfelet és az ellenérdekű ügyfelet.

132. A kérelmezőt a nyolc kérelmi elemre tekintettel 2.175.000.-Ft igazgatási szolgáltatási díj megfizetése terhelte, a jogorvoslati eljárás egy kérelmi elem (4.) tekintetében történt megszüntetése, valamint egy kérelmi elem (8.) alapos volta miatt a kérelmezőnek összesen 500.893.-Ft visszajár. A Döntőbizottság a hét érdemben elbírált kérelmi elem közül egy kérelmi elem alapos volta miatt kötelezte az ajánlatkérőt 42.857.-Ft igazgatási szolgáltatási díj kérelmező részére történő megfizetésére, míg a hat alaptalan kérelmi elem miatt – a Közbeszerzési Hatóság saját bevételeit képező 300.000.-Ft-on túl – 1.374.107.-Ft igazgatási szolgáltatási díj a kérelmező terhén marad.

A Döntőbizottság a kérelmező által megfizettetni kért 250.000.-Ft+ÁFA ügyvédi munkadíjból 40.000.-Ft+ÁFA, azaz 50.800.-Ft megfizetésére kötelezte az ajánlatkérőt, figyelembe véve az alapos és alaptalan kérelmi elemek arányát, illetve a jogi képviselő által ténylegesen, indokoltan kifejtett ügyvédi tevékenységet, ezen belül a beadványok megszerkesztésének időigényességét, a beadványok és a tárgyalási nyilatkozat terjedelmét, valamint az azokban kifejezésre juttatott jogi érvelés bonyolultságának fokát és helytállóságát.

133. A Döntőbizottság hatásköre és illetékessége a Kbt. 145. § (2)-(5) bekezdésein alapul.

134. A határozat nem érdemi (megszüntető) rendelkezése elleni önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 114. § (1) bekezdésére tekintettel a Kbt. 169. § (1) bekezdése, a határozat érdemi rendelkezései közigazgatási perben történő elbírálását a Kbt. 170. §-a biztosítja. A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy jelen határozat közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (2) bekezdés a) pontja és a 13. § (11) bekezdése szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes.

135. A jogi képviselet a Kp. 27. § (1) bekezdése alapján kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező.

Budapest, 2019. március 1.

Dr. Virágh Norbert sk.
a tanács elnöke

Bán János sk.
közbeszerzési biztos

Dr. Szathmári Réka sk.
közbeszerzési biztos

A kiadmány hitelül:

Tóth Zoltánné
titkárságvezető

Kapják:

1. Dr. Demeter István ügyvéd, Demeter Ügyvédi Iroda (KRID: 18730252)
2. Dr. Tóth Csaba hivatalos közbeszerzési tanácsadó (kizárólag elektronikus úton)